WADVAARDERS BERICHTEN

- SØNDERHO, DE ULTIEME BESTEMMING?
- STARTERSGESPREKKEN IN 2025
- WADVAARDERSTOCHT
- VERLANDT OF VERDRINKT HET OOSTELIJK WAD
- BALGZAND, EEN KANTELPUNT

WADVAARDERS VERENIGING VOOR VRIJ EN VERANTWOORD VAREN OP DE WADDEN

Najaar 2025

Jaargang 34 nr 118

WADVAARDERS

foto R. Homan

Vooraf

Grillig Wad

Het oostelijk Wad wordt lastiger bevaarbaar

Was de afgelopen jaren de relatie natuur – recreatie in en op de Waddenzee voortdurend het onderwerp van gesprek, dit jaar is de aandacht meer verschoven naar de bevaarbaarheid van het Wad en dan in het bijzonder het oostelijke Wad. De verschillende tochtverslagen in dit nummer laten toch ook vaartochten zien die mogelijk waren, bijvoorbeeld in de verslagen over de gezamenlijke Wadvaarderstocht dit najaar.
De verschillende meldingen over moeilijke passages bij Lutjewad zijn aanleiding geweest om de dynamiek van de dieptes in het gebied tussen Schier en de Rottum eilanden nader te bekijken met een overzicht van de processen die een rol spelen bij het hier en daar dieper en (vaker) ondieper worden van waddengebieden Het zoeken naar de beste vaarmogelijkheden komt ook terug in de interviews met de nautische adviseurs bij Rijkswaterstaat.

Met onze vereniging zelf gaat het momenteel bijzonder goed. Alleen al in augustus en september hebben zich ruim 50 nieuwe leden ingeschreven waarmee we de 2700 grens zijn gepasseerd. En wat opvalt: we verjongen als vereniging! Met zo veel nieuwe leden is het maar goed dat we een uitgebreid en actief bestuur en een legertje vrijwilligers hebben om de vele beginnende wadvaarders te begeleiden bij hun tochten en avonturen op het grillige wad. Een interview met ons bestuurslid Niek Beumer en een artikel over de achtergronden van Nautin sluiten daar goed bij aan.

Liefde voor het Wad: sleutel tot beleving en behoud

De meeste van ons hebben hun schip inmiddels alweer winterklaar gemaakt. Zelf betrap ik me er elk jaar op dat ik tijdens het opruimen terugdenk aan het afgelopen seizoen. Waar hebben we gevaren, wie kwamen we tegen, wat voor momenten van stilte en ruimte heb ik mogen ervaren? En juist dan besef ik weer hoe bijzonder het is dat wij als wadvaarders deel mogen uitmaken van dit unieke Werelderfgoed.

Op 26 september vierden we het 35-jarig bestaan van onze vereniging met een bestuurlijk symposium in Den Helder. Samen met bestuurders, beleidsvormers en andere betrokkenen spraken we over die spanning die we allemaal voelen: het Wad beleven en gebruiken maar eigenlijk tegelijk ook belasten. Hoe houden we de Waddenzee leefbaar, begaanbaar én beleefbaar zonder dat de natuur eronder lijdt?
Voor mij zat de rode draad in één woord: balans. Natuurlijk zeggen we allemaal dat "Natuur op één" staat, maar in de praktijk is dat minder vanzelfsprekend. Het vraagt scherpe keuzes en het vraagt om inzet die ook echt verschil maakt. Zoeken naar balans is goed maar als we eindeloos blijven stapelen op beide schaaltjes, breekt de balans uiteindelijk zelf.
Daarom geloof ik dat gedrag belangrijk is. Vrij en verantwoord varen betekent niet alleen genieten van de ruimte en de stilte maar ook kleine dingen doen die ertoe doen: afval opruimen, de Erecode naleven en kwetsbare plekken mijden.

Een beter milieu begint bij jezelf. Toch kunnen we het daar niet bij laten. Ik heb tijdens het symposium opnieuw gemerkt hoe belangrijk het is dat beleid en praktijk dichter bij elkaar komen. Te vaak worden er grote beleidsknoppen bediend waarvan de werking allerminst zeker is. Dan klinkt al gauw: "iedereen moet wat inleveren" en "het gaat pijn doen"? Maar inleveren heeft alleen zin als het uitlegbaar is én aantoonbaar iets oplevert voor

natuur en beleving. Juist daarom roep ik beleidsvormers op om gebruik te maken van de kennis van ons en andere mensen die dagelijks op het Wad zijn. Wij horen de stilte en voelen de ruimte. Wij zien ook waar de grenzen van het ecosysteem worden bereikt. Die ervaring is onmisbaar om beleid en uitvoering sterker te maken.
Wat mij betreft is liefde voor het Wad de sleutel. Liefde die inspireert om verantwoord te varen, maar ook om de natuurgrenzen te respecteren. Als we die liefde weten te vertalen in gedrag, regels en beleid, blijft de Waddenzee ook voor toekomstige generaties vrij en verantwoord beleefbaar, en vooral ook een plek waar stilte en ruimte te vinden blijven.
En tot die tijd... droom ik alvast van het eerste voorjaarsweekend waarop de lijnen weer los mogen.

Hans Danel, voorzitter

WADVAARDERS BERICHTEN

Inleverdatum kopij

Kopij voor Berichten voorjaar 2026 uiterlijk 8 maart 2026 naar de redactie: berichten@wadvaarders.nl

INHOUD

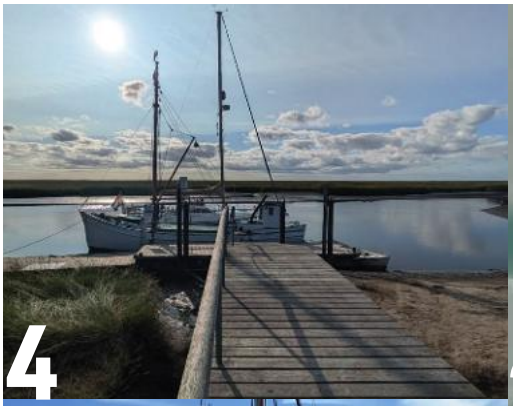

4 Sønderho, de ultieme wadvaarders-bestemming?
Een belevingsverhaal van Roald Koger

7 Liefde voor het Wad: sleutel tot beleving en behoud
Een verslag van de relatiedag, door Bertien Broekhans

8 Startersgesprekken
Hoe is het de werkgroep vergaan in het seizoen 2025, door Lex van Gijsel

10 Over de wantijen
Een beleving van Wietse Koppenaal en Marieke Bos

12 Dubbel
Vincent de Gouw vertelt over zijn ervaringen na een startersgesprek

14 Wadvaarders droogvaltocht
Een verslag van Noortje van Kempen

17 De erecode toegelicht
Speciale aandacht voor de Erecode door Robbert van der Eijk

18 Wadverdernog
Diverse wetenswaardigheden

22 Van de bestuurstafel
Ontwikkelingen in het bestuur door Michiel Firet.

24 Wad zie ik
Flora, fauna of objecten die je tegen kunt komen op het Wad

26 Verlandt of verdrinkt het oostelijk Wad
Noortje van Kempen bespreekt de ontwikkelingen van het oostelijk Wad

29 Den Oever - Texel, om de Lutjeswaard
Harry Veenstra heeft de route gevaren na zijn startersgesprek

30 Nautin, het begin
Wim Blankenstijn vertelt over de oorsprong van Nautin

32 Balgzand, een kantelpunt
Norbert Zonneveld vertelt over zijn droogvalervaring

34 Interview met Niek Beumer
Een nadere kennismaking met Niek, interview door Lex van Gijsel

Door Roald Koger, 'Eclips' en 'Orion'

Sønderho, de ultieme wa

BE
RICH
TEN
Najaar
2025
Jaargang 34 nr 118

Eind augustus 2023 lagen we in de haven van Harlesiel te schuilen voor Hans, de storm die in Scandinavië een paar mensenlevens eiste en veel schade veroorzaakte. Twee dagen eerder was, onderweg van de Tümlauer Bucht naar Wangerooge, de ophanging van ons stuurboordroer gebroken. Dankzij de contacten van de havenmeester kon dat in Harlesiel Carolinensiel verholpen worden. En het stormde, dus wij konden toch nergens heen.

Op dat moment wisten wij nog niet dat het onze laatste vakantie aan boord van de Eclips zou zijn. Negen jaar lang bezochten we met onze MacGregor 26 zoveel mogelijk (uit)hoeken van de Waddenzee. We kwamen overal tussen Den Helder en Sylt, en waren die zomer onder anderen nog op de Halligen en Föhr geweest. Hele ondernemingen, want met een 26-voetertje met een leeggewicht van net 1000 kg en een waterverplaatsing van slechts anderhalve ton was het bereiken van Helgoland al een avontuur. We hadden geen concrete plannen om de Eclips van de hand te doen, maar wel het gevoel dat we het maximaal haalbare uit de boot gehaald hadden.

> “We hadden het maximale uit de boot gehaald

Met een beetje tijd over, vanwege de omstandigheden, keek ik die avond eens op Marktplaats en kreeg terstond een melding dat er een 'hit' was! Al zeker een maand of zeven had ik een zoekopdracht uitstaan voor het geval er een Southerly zou worden aangeboden. Omdat de eigenaren ze niet kwijt willen was er nooit enige reactie gekomen en ik verwachtte dat het nog wel een paar jaar kon gaan duren. Maar nu had ik beet! Nog tijdens die vakantieweek hebben we contact gelegd en zijn na terugkomst in Lemmer de boot gaan bekijken. Daarna ging het snel. We hadden een klik met de verkopers en een paar dagen later waren we de nieuwe eigenaren van wat nu de Orion is, een Southerly 105 uit 1984, rompnummer 104 van 105 gebouwde exemplaren. Het één na laatste exemplaar dus.

Er moest en moet nog steeds veel aan de boot gebeuren, maar we wisten al direct dat we nu een veel grotere actieradius hebben. Met de Eclips waren we gekomen tot het droogvallende haventje van Rantum op Sylt. Daar vandaan zie je Denemarken wel liggen, maar buiten bereik. En het Wad strekt zich uit van het Amsteldiep tot de Ho Bugt bij Esbjerg. En dus lag in 2024 het Deense Wad op de planning.

Langszij van de Karen van Mandø

dvaarders-bestemming?

Naar het Deense Wad

Begin augustus van 2024 zeilden we in dagtochten van Lauwersoog, via Borkum, Helgoland en Hörnum (Sylt) naar Esbjerg. We liepen daar binnen, kort voor een zware onweersbui. Net op tijd! De volgende dag verkenden we de stad. Verhalen dat Esbjerg een grauwe industriestad is, bleken gebaseerd op ervaringen van lang geleden. Er is enorm in de stad geïnvesteerd. Er zijn lange, autoluwe winkelstraten en de terrassen zitten gezellig vol. 's Avonds keken we aan de noordkant van de stad aan de waterkant uit over de Ho Bugt. Deze diepe baai is het noordelijkste stukje van de Waddenzee, en in feite de monding van de rivier de Varde. Ook bij Esbjerg stroomt een waterloop ongehinderd het Wad op, niet gedwongen door sluis of gemaal. Bijzonder is ook dat de kust van de Ho Bugt uit duinen bestaat, bij mijn weten het enige stukje kust langs de hele Waddenzee zonder dijk. Die schoonheid maakte nog nieuwsgieriger naar de Deense eilanden.

"Vroeger lag Sønderho aan zee"

De volgende dag zeilden we van Esbjerg naar Nordby op Fanø, afstand ongeveer de helft van Lauwersoog-Schier. Fanø is het hele jaar door levendig, want er wonen veel mensen die in Esbjerg werken. De veerboten varen dan ook af en aan. In het haventje van Nordby lazen we over Sønderho, een dorp op de zuidpunt van Fanø, met een bijzonder verhaal. Vroeger lag Sønderho aan zee, er liep een flinke geul tussen het eiland en de tegenovergelegen wadplaat. Maar vanaf de jaren 80 begon de geul te verzanden en in de daaropvolgende decennia raakte de plaat begroeid en veranderde in een kwelder. Het dorp was niet meer over het water te bereiken. Tot een paar enthousiaste dorpelingen in 2017 op het idee kwamen om de verzande geul uit te baggeren, zodat er misschien wel weer boten zouden kunnen komen. Een ambitieus plan, maar wat in Holwerd niet lukte, lukte hier wel! De oude geul werd weer bevaarbaar. Bij voldoende water en niet al te veel diepgang natuurlijk. Vanuit het noorden zou je er moeten kunnen komen, want de veel kortere weg naar het zeegat in het zuiden bleef verzanden. We lazen dat de toegang een paar mijl door de kwelder slingert, om uiteindelijk bij een steiger bij het dorp uit te komen. Dat moesten we meemaken!

Expeditie Sønderho

De volgende dag verlieten we Nordby om via het Wad naar Sønderho te zeilen. Die route is het kortst, én betond. Onderweg was er slechts één hindernis: ongeveer ter hoogte van het wantij lopen hoogspanningskabels van het vasteland naar Fanø en de doorvaarthoogte zou ongeveer 14 meter zijn. Maar of dat ook echt zo was wisten we niet zeker. De kaart (bijgewerkt, maar summier qua informatie) vermeldde het niet, de verkeerspost van Esbjerg wilde er niks anders over zeggen dan "This is not our job" en "I wouldn't do it" en ChatGPT dacht zelfs dat er daar helemaal geen hoogspanningsmasten stonden! Hoe hoog we zelf waren met onze nieuwe boot wisten wij ook niet exact, dus we hebben het risico niet genomen en zijn omgekeerd. Terug om de noord van Fanø via de Noordzee naar het zuiden. Een

hengeltje in de diepe geul naar zee leverde direct twee mooie makrelen voor het avondeten op.
We wisten al dat het Wad ten noorden van de Elbe qua bezoekers veel rustiger is dan tussen Den Helder en de Jade, maar het Deense Wad is bijna uitgestorven. Nadat we de geul naar Esbjerg, waar vooral grote vaart aanwezig is, hadden verlaten, hebben we de hele dag geen boot meer gezien. Toen we door het zeegat tussen Fanø en Mandø waren lag er een verlaten Waddenzee voor ons. En dat in augustus, het was bijna een beetje griezelig.

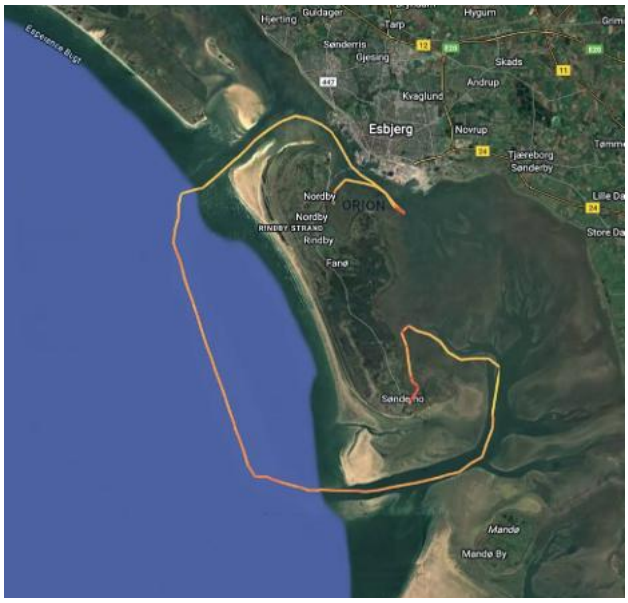

De route voert je met een grote bocht om Fanø

“I wouldn’t do it

De route voert je met een grote bocht om Fanø, en om de hoge, inmiddels verkwelderde plaat. Terug naar het noorden tot bijna halverwege het eiland, op een paar mijl van de hoogspannings-masten waar we eerder die dag gestrand waren. Niet ver van het eiland takt de geul af met tonnen en prikken naar het zuiden en wordt steeds ondieper. Het heeft wat weg van de nadering van Noordpolderzijl, maar waar in Noord-Groningen de geul vanaf het begin van de kwelder recht naar de haven in de verte loopt, vaar je nu ‘blind’ de kwelder in. Wij hadden geluk met het weer, het was bladstil. Dat is fijn, want de geul slingert zich door de kwelder en is te smal om te zeilen. We waren rijkelijk vroeg in het tij en liepen gedurende de tocht meerdere keren vast. Dan

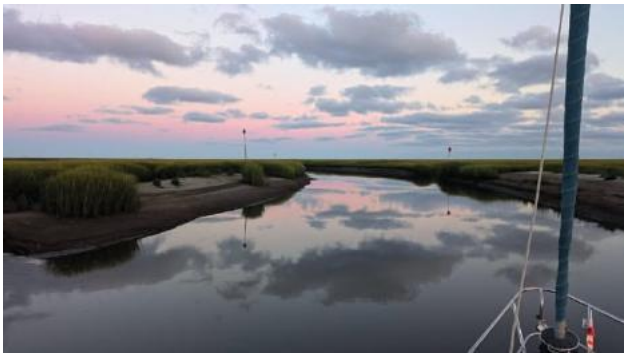

‘Gevangen’ tussen hoge wallen van klei

De steiger van Sønderho

lig je helemaal alleen in de stilte, ‘gevangen’ tussen hoge wallen van klei. Één pauze gebruikten we voor het avondeten, vers gegrilde makreel. Waar ik gehoopt had om nog voor donker aan te komen, was het uiteindelijk kwart voor twaalf en pikdonker toen we langszij gingen van de Karen van Mandø, de enige vaste ligger aan de steiger van Sønderho. We hadden ons doel eindelijk gehaald!

Sønderho Havn

De volgende dag werden we enthousiast begroet, want dit vonden zij net zo bijzonder als wij. Er kwamen wel eens bootjes, onder andere een kleine rondvaartboot die dagtripjes voor opstappers maakt vanuit Nordby. Maar een zeiljacht vanuit Nederland, dát was voor het eerst.
Sønderho zelf is een lief dorpje in de duinen. Vanaf de steiger loop je direct het dorp in. Er zijn een paar winkeltjes, wat horeca en een loods met een oude reddingboot, die als museum dienstdoet. In twintig minuten loop je naar het brede Noord-zeestrand, waar in de loop der tijd een aantal lagunes zijn ontstaan. Je kunt ze al wadend oversteken om bij zee te komen. Of we het vooral verder wilden vertellen, want dit was precies hun bedoeling geweest toen ze in 2017 besloten om het dorp weer bereikbaar te maken. De gemeenschap maakt zich sterk om de route in stand te houden en probeert daar ook de nodige vergunningen en subsidies voor te krijgen. Daarvoor moet dan wel aangetoond worden dat de vaarweg daadwerkelijk gebruikt wordt. Dus bij deze!

Door Bertien Broekhans, bestuurslid

Liefde voor het Wad: sleutel tot beleving en behoud

De Vereniging Wadvaarders vierde haar 35-jarig bestaan met een bestuurlijk symposium in Den Helder. Ze had bestuurders en beleidsvormers uitgenodigd om in gesprek te gaan over de spanning tussen de natuur in dit unieke Werelderfgoed en de impact van medegebruikers. Meer dan 50 gasten hadden gehoor gegeven aan onze uitnodiging. Dat is een fijne bevestiging dat we gezien, gehoord en gewaardeerd zijn in dit netwerk.

Belang van het gesprek

Het werd nog maar eens benadrukt hoe prettig het is dat de Vereniging zich ontwikkeld heeft van actiegroep tot goede gesprekspartner, zeker in deze tijd waarin de natuur en gebruik ervan tegen elkaar afgewogen moeten worden. Het gaat niet goed met de Waddennatuur. Dat gaat doorwerken in het Beleidskader Natuur, voor zowel kleine gebruikers als bij grote aanspraken op het Wad. Wij willen natuurlijk dat onze inzichten en standpunten meegenomen kunnen worden.

Natuur voorop

Ook al leidt de natuurbeleving van wadvaarders er nog niet erg onder, het gaat niet goed met de waddennatuur. Het rapport "De staat van de Waddenzee" laat zien dat veel vissen, vogels en bodemdieren het moeilijk hebben. Alleen zeehonden doen het relatief goed. En dat is niet alleen een bedreiging voor de natuur, maar uiteindelijk ook voor het medegebruik. Daarom wil ook de Vereniging Wadvaarders ervoor zorgen dat de natuur weer kan herstellen.

QR code Staat van de Waddenzee 2025

Balans zoeken

Voor dat herstel moeten alle partijen bijdragen aan een nieuwe, betere nieuwe balans tussen een robuuste natuur en het multifunctionele gebruik van de Waddenzee. Het op te stellen Beleidskader Natuur Waddenzee (BNW) moet duidelijkheid geven over welke activiteiten onder welke voorwaarden in de toekomst mogelijk zijn.

"We sturen op gedrag"

De Vereniging Wadvaarders vindt het belangrijk dat ze daarbij sturen op goed gedrag en niet op grote permanent afgesloten gebieden. Dat past ook bij de dynamiek (in tijd en ruimte) van de Waddenzee, in plaats van ogenschijnlijk 'toezichtgemak' en zogenaamde handhaafbaarheid.
Veel aanwezigen pleiten voor beter toezicht en handhaving van de huidige regels. De vereniging deelt dat standpunt. We blijven bovendien de Erecode actief promoten, verdedigen en naleven. Daarnaast zou positieve beloning van verantwoord gedrag een goedwerkend instrument kunnen zijn, dat nu nog maar weinig wordt ingezet. Helaas is er is weinig bekend over gedrag en impact van recreanten. Dat maakt het lastig om adequate maatregelen te formuleren. We zullen zelf onderzoek moeten aanleveren over de effecten van onze kalme recreatievaart.

Verandering op komst

De belangrijkste vraag is: hoe kunnen we ervoor zorgen dat de Waddenzee gezond blijft én toegankelijk voor iedereen, terwijl de natuur zich herstelt?
Daarvoor zijn nieuwe, duidelijke afspraken nodig. Het gaat niet alleen om wat er verboden wordt of afgesloten moet worden, maar juist om regels die echt werken en kunnen worden nageleefd. We moeten daarbij gebruikmaken van de kennis en ervaring van mensen die vaak op het wad zijn – en samenwerken vanuit onze gezamenlijke liefde voor dit bijzondere gebied.

Overheden en beheerders willen sámen met gebruikers die kaders scheppen. Kaders die niet knellend, maar richtinggevend zijn voor verantwoord medegebruik. De Vereniging geeft ter overweging om het groeiende werelderfgoedtoerisme en de kalme recreatievaart apart te benaderen.
Het bestuur zal deze en andere lessen uit het symposium meenemen en actief blijven meedenken over beleidskaders die natuur én beleving ten goede komen.

Zeehonden doen het goed, foto Tom van Oort

Door Lex van Gijsel, 'Dino'

Startersgesprekken in se

BE
RICH
TEN
Najaar
2025
Jaargang 34 nr 118

De zogenaamde startersgesprekken zijn intussen een begrip geworden binnen de Wadvaarders. In het seizoen 2025 hebben we maar liefst 18 aanvragen binnengekregen voor een gesprek met één van de werkgroepleden. Een inventarisatie bij de aanvragers van dit seizoen en de werkgroepleden laat zien dat de verscheidenheid aan vragen groot is, maar er is ook wel een rode draad te ontdekken.

De werkgroep Startersgesprekken telt vandaag de dag zo'n twaalf leden die gekoppeld kunnen worden aan de schippers die een gesprek aanvragen. In vroegere jaren werden deze gesprekken de 'keukentafel gesprekken' genoemd, en kwam het vaak voor dat het gesprek ook daadwerkelijk plaats vond aan een (keuken)tafel, samen voorovergebogen over een Waddenkaart, stromingskaarten en getijdetabellen. Er zijn zelfs gesprekken geweest die ertoe leidden dat de tocht gezamenlijk werd gevaren, om op het water nog de nodige aanwijzingen en tips te kunnen geven.

Intussen zijn we echter gewend geraakt aan online overleggen, en dat zie je dan ook zijn intree doen bij de startersgesprekken. Hoewel de leden van de werkgroep nog steeds het liefst een gesprek face-to-face voeren met de nodige kaarten en tabellen bij de hand, heeft online ook voordelen. Doordat je bij online overleg niet meer fysiek bij elkaar hoeft te komen, wordt het makkelijker plannen, en hoeft er bij het maken van een geschikte match tussen de aanvrager en het werkgroeplid geen rekening gehouden te worden met woonplaats of ligplaats. Blijft echter wel staan dat de diepgang van een gesprek groter kan zijn als je daadwerkelijk tegenover elkaar zit met een vinger op de kaart.

De inventarisatie laat zien dat de starters het contact met de werkgroep als prettig en waardevol ervaren. Er worden tips gegeven over routes, hoe ga je om met dieptes, vertrektijden, stromingen, ankeren en droogvallen. Bijvoorbeeld: als je een langere route gaat varen en niet precies kunt inschatten hoe laat je bij het begin van een geul aankomt, is het verstandig om van tevoren al een alternatieve route te bekijken, en een beslismoment (tijdstip) te bepalen, waarop je definitief kiest om voor de oorspronkelijke of de alternatieve route te gaan. In ieder geval zijn alle aanvragers nog (net) niet helemaal zeker van hun zaakje, en willen graag nog wat bijleren, of alleen nog "effe checken". Dus, laat je helpen, verken het Wad, neem alleen gecalculeerde risico's en geniet vooral.

take risks, explore, enjoy

izoen 2025

Bepaal een beslismoment

Door de digitalisering zijn we gewend geraakt aan "snel even geholpen worden". Dat merken we ook bij de werkgroep. Het komt voor dat er een gesprek wordt aangevraagd ter voorbereiding van een tocht die "komend weekend" gevaren gaat worden. Of nog erger: "we vertrekken morgen". Dat is voor de werkgroep helaas niet werkbaar en ook niet wenselijk.

Het varen op het Wad is niet iets wat je vandaag uitgelegd krijgt en dan morgen gaat doen. Daar zijn de werkgroepleden unaniem over. Bij een aanvraag over "morgen" moeten we "nee" verkopen, omdat het nu eenmaal tijd kost om een goede match te maken, op basis van boottype en/of vaargebied, en in geval van een face-to-face gesprek ook de woon- of ligplaats. Dat is dus jammer en een gemiste kans. Op tijd met je voorbereiding beginnen en ruim op tijd een gesprek aanvragen is dan het devies.

Er zijn aanvragers die de geplande tocht na het gesprek gevaren hebben, maar ook aanvragers die de plannen toch weer aangepast hebben, bijvoorbeeld als gevolg van de weersomstandigheden. Wat ook voorkomt, is dat een aanvrager op basis van het gesprek de tocht niet gaat varen, omdat het toch nog iets te veel vraagt van de schipper in relatie tot zijn/haar kennis en ervaring. Dan is het verstandig om eerst nog even wat meer ervaring op te bouwen met eenvoudigere routes, voordat je op het scherpst van de snede gaat varen. In alle gevallen heeft het startersgesprek zijn nut gehad.

Mooie bijvangst is nog dat de startersgesprekken bijdragen aan de groei van de vereniging. Enkele aanvragers vonden het een goede reden om lid te worden.

In dit nummer van de Berichten treffen jullie nog twee verhalen aan van Harry Veenstra en Vincent de Gouw over hun ervaringen met de werkgroep startersgesprekken en de gevaren tocht.

Wil je je ook aanmelden voor een startersgesprek, mail dan naar startersgesprek@wadvaarders.nl Vermeld daarbij je scheepstype, diepgang, (gewenst) vaargebied, woonplaats en ligplaats.

GEVRAAGD:

foto's voor de Wadvaarderskalender 2026

Wilt u komend seizoen ook weer zo'n mooie Wadvaarderskalender aan boord? Met daarop per maand een prachtige Wadfoto. De kalender is uniek: elke maand niet alleen een mooie foto, maar ook de tijden van hoog- en laagwater, naar keuze voor Harlingen of Lauwersoog!
Wij zorgen voor de juiste gegevens, maar onze leden mogen de mooie foto's aanleveren.

Stuur dus uw mooiste Wadfoto's vóór 1 januari 2026 in. Let op: maximaal DRIE per lid.
De foto's moeten een liggend formaat hebben en minimaal 300 dpi. De kalender-commissie heeft een voorkeur voor verrassende foto's. Drone-foto's nemen wij niet op.
Wij maken een selectie voor de Wadvaarderskalender. De andere foto's komen ter beschikking van de redactie van Berichten, website en BaW.
Een foto waarbij u kort in enkele zinnen vertelt wat u daar beleefde heeft de voorkeur!

Stuur uw foto's vóór 1 januari 2026 op naar kalender@wadvaarders.nl. De kalender zal op de laatste zaterdag van januari 2026 uitkomen. Via de website kunt u dan de kalender naar keuze downloaden en printen.

Door Wietse Koppenaal en Marieke Bos, Äkta Varan

Over de wantijen

BE
RICH
TEN
Najaar
2025
Jaargang 34 nr 118

Onze eerste vakantie met de Noordkaper 'Äkta Varan', wat hadden we daarnaar uitgekeken! Ook onze dochters van 3 en 5 jaar oud vinden het fijn aan boord en dus besloten we deze zomervakantie om in drie weken een aantal Waddeneilanden te bezoeken, wantijen te passeren en voor het eerst met ons schip droog te vallen.

Lieve zeehondjes voor onze dochters

Via het Inschot

Vanuit de thuishaven Sneekerhof in Jirnsum (vlakbij Terherne), vertrokken we via het Sneekermeer richting Workum om de volgende dag naar Kornwerderzand door te varen. Ons oorspronkelijke plan was om via de Boontjes naar Terschelling te varen en wellicht nog een kort bezoek aan Harlingen te brengen. In de sluis raakten we aan de praat met de bemanning van een Vissermanaak achter ons, die net als wij met hun twee kinderen onderweg waren naar Terschelling. Zij vertelden dat ze de route via het Inschot namen en dat plan sprak ons ook wel aan. Die optie hadden we de avond ervoor ook nog overwogen, maar de route via Harlingen hadden we samen al vaker gedaan en leek ons een mooi rustig begin van deze vakantie. Na een snelle check op de QuickTide app terwijl we in de sluis lagen, en met het vertrouwen om samen met een ander schip op te varen, besloten we om ook de route via het Inschot te kiezen. Helaas was het eerste stuk niet volledig bezeild, maar gelukkig hebben we de tocht genietend van zeilen met vol tuig en een stralende zon kunnen afsluiten.

Overwegingen

We vonden een mooi plekje in de haven van Terschelling, die we zelden zo rustig hadden meegemaakt. Vanwege de harde wind die in het vooruitzicht was, twijfelden we tussen nog een dag of vijf op Terschelling blijven of doorvaren naar Ameland en al snel kozen we voor dat laatste. Het bepalen van de juiste vertrektijd vonden we best nog even spannend, om met een goede timing het eerste wantij, Oosterom (046 – 054),

te kunnen passeren. Gelukkig hadden we bij een droogvalweekend van de Wadvaarders Vereniging eerder dit jaar Noortje van Kempen leren kennen die ons uitleg gaf over de QuickTide app, dat je een eerste wantij het liefst vroeg in het venster vóór hoog water wil passeren en hoe je rekening houdt met stromingen om uit te rekenen hoe laat je welk punt op de route passeert. Enkele weken voor onze vakantie heeft ze ook op afstand nog meegekeken met een vaarplan voor de route Terschelling-Ameland, dat we hadden gemaakt. Dat gaf ons goede inzichten hoe we dit moeten aanpakken. Ook heb ik nog met mijn ouders kunnen overleggen, die ook vaker op het wad hebben gevaren, hoe zij deze tocht zouden aanpakken. Met deze hulp op afstand, maakten we een mooi vaarplan twee dagen voor ons vertrek.

> “Wat fijn dat wij al binnen zijn!

Haven Ameland

De juiste vertrektijd

Na het bekijken van de laatste weerberichten de dag voor vertrek, besloten we om toch één uur vroeger te vertrekken dan we eerder hadden besloten vanwege toenemende wind aan het einde van de vaardag. Daarmee namen we iets meer risico om met opkomend tij vast te lopen bij het Oosterom, maar met de voorspelde verhoging van de waterstand met zo’n 40cm gaf dit plan ons het beste gevoel om uit te varen. In de haven spraken we ook nog anderen die dezelfde tocht zouden maken, met een vertrektijd één of twee uur later. Dat gaf enkele uren voor vertrek toch nog wat twijfel of we het wel goed hadden bepaald, maar na nog een keer controleren zijn we bij ons plan gebleven.

Omdat we stroming mee hadden en de windsterkte schatten wij op ongeveer 4 Beaufort, besloten we te beginnen op alleen de fok om daarmee niet harder te varen dan waarmee we in ons vaarplan rekening hadden gehouden. We zeilden met prachtig weer gemoedelijk met ruimewindse koersen naar het Oosterom wantij, waar we nog even zachtjes het roerblad aan de grond voelden lopen, maar gelukkig konden we die nog omhoog halen. Toen we het wantij gepasseerd waren, kregen we stroom tegen en liep de snelheid terug tot onder de 2 knopen dus besloten we om de motor bij te zetten. Zo voeren we door naar de Blauwe Balg, waar een grote groep zeehonden op de plaat lag, die we goed van dichtbij konden zien. Onze dochters vonden dat geweldig!

Eenmaal in het zeegat, merkten we dat we weer grote snelheid kregen. Even kijken op de snelheidsmeter hoe hard we eigenlijk gingen: ruim 8 knopen! De motor kon dus weer uit, wat een rust. Al snel kwam de haven van Ameland in zicht, maar de slingerroute die we nog moesten afleggen maakten dat het laatste stukje toch net wat langer duurde dan we hadden verwacht. Eenmaal in de zo goed als lege haven aangekomen werden we hartelijk ontvangen door de havenmeester, die ons een mooie plek direct aan een steiger toewees. De wind begon al wat toe te nemen en terwijl we de boot goed vastlegden, keken we elkaar aan en zeiden we tegelijk: “Wat fijn dat wij al binnen zijn.”

Door Vincent de Gouw & Karlien Haak

Dubbel

BE
RICH
TEN
Najaar
2025
Jaargang 34 nr 118

Het Wad. Zo waardevol dat je het eigenlijk ongerept wilt doorgeven, zonder bemoeienis van buitenaf. Dubbel, want ik kom er zó graag. Het is één van de weinige plekken waar ik echt los ben van de wal, letterlijk én figuurlijk. Je ziet de dijk, de lichten, de drukte en de stress die daarachter schuilgaat, maar het raakt me niet. Het Wad is goed voor mij.

Toch ben ik er maar weinig; praktisch komt het neer op vier dagen per jaar. Vanuit het Lauwersmeer, waar ik een boot huur, ben ik snel door de sluis. De afgelopen jaren heb ik vooral gevaren tussen Schiermonnikoog en Ameland. Dat gebied is nooit hetzelfde, maar voelt toch altijd vertrouwd. Gek eigenlijk: dat wat ik het liefst doe, doe ik zo weinig. Ook dat voelt dubbel.
Dit jaar vroeg ik me aan de keukentafel af: is Oost-Schier haalbaar? Zoals elk jaar begon de voorpret met de vraag: hoe werkte QuickTide ook alweer? Ik dacht terug aan mijn eerste midweek op het Wad en de steun die ik toen kreeg bij het kennismakingsgesprek. Het was zo prettig om praktische vragen te kunnen herhalen én mijn onzekerheden rustig te bespreken. Dubbel, want ik voel me geen starter meer, maar had toch opnieuw behoefte aan een klankbord.
Gelukkig kon ik met een nieuwe vraag terecht. Mijn huiswerk liet zien dat het best risicovol was om vanuit Lauwersoog via het Lutjewad naar Oost-Schier te varen, zeker met springtij op 11 augustus. Ik twijfelde aan mijn berekeningen van de diepgang en worstelde opnieuw met de app. Een tweede startersgesprek was snel geregeld. Mijn gedachtegang werd bevestigd, wat me direct vertrouwen gaf in mijn eigen kunde en voorbereiding.

Net boven de Paesenrede, Spar PR7

> “Dat gaf direct vertrouwen in mijn eigen kunde

Samen sparren over wijsheid en waarheid was fijn. We concludeerden, dat de passage helemaal niet vanzelfsprekend genoeg diepgang biedt; de geul is best ondiep. [red.: zie de notitie in het kader] Het bleek dat er ook verhalen bekend zijn, dat het in de praktijk vaak nog een decimeter minder is dan de data in de app. Dat betekende dat ik alleen overdag, tijdens een paar uurtjes rondom hoogwater, over het wantij kon varen – met op papier 30cm onder de kiel. We vonden het best bijzonder dat je dus eigenlijk alleen een paar dagen rond springtij een kans hebt. Ook daarover hadden we een dubbel gevoel. Wordt vervolgd; we gaan samen op zoek naar meer informatie.

Dit jaar hebben we weer een prachtig ommetje rond het Rif gemaakt. De wandeling langs de randen van de

plaat voelde alsof we het voor het eerst meemaakten. Het weer, de plaat, de natuur – alles was anders. Naast het westelijk Rif vielen we een andere nacht droog ten zuiden van de Engelsmanplaat. We lagen helemaal alleen. Het water trok zich terug zoals gepland en daarvan genoten we. Toen we droogvielen, bleken we midden in een enorm veld zeewier te liggen.

Alsof we het voor het eerst meemaakten

Gelukkig stonk het niet en was er geen ongedierte, maar er waren wel ongelooflijk veel vogels, die genoten van het voedsel bij het afgaande tij. We moesten honderd meter door zwarte modder ploeteren. We vroegen ons wel even af of je hier wel mocht lopen, maar al snel waren we op de droge rug ten westen van de Zoudkamperlaag (Spits Z1) en liepen we door naar de vogelobservatiepost, waar we hartelijk werden ontvangen.

Vogelobservatie Engelsmanplaat

Volgend jaar doen we graag opnieuw een poging naar Oost-Schier. We zijn benieuwd of er, naast het Lutjewad, ook alternatieve routes zijn. En we houden ons aanbevolen voor tips voor verhuurmogelijkheden vanaf Lauwersoog, tot nu toe kennen we alleen 'Varen met Sil'. Wie heeft er tips voor verhuur of alternatieve routes?

"Volgende jaar doen we een nieuwe poging"

Tot slot hebben we nog een paar vragen aan QuickTide. Wij vinden het lastig om de horizontale lijn Waterniveau LAT+ op de juiste hoogte te leggen. Met wat oefenen en interpreteren lukt het steeds beter, maar we vragen ons af of dit niet eenvoudiger kan. Wij halen de diepte uit de kaart van de pro-versie van Waterkaart Live, tellen daar diepgang en kielspeling bij op, en gebruiken deze – vaak negatieve – waarde dan weer positief voor de lijn in QuickTide. Zou QuickTide deze diepte niet automatisch uit de app kunnen halen? Onze diepgang en speling zijn immers bekend, kan de app dan niet zelf de lijn bepalen? En wat is precies het verschil tussen de tabbladen Getij en Vast/Los? Voor ons lijkt het bijna dezelfde informatie. We zijn heel blij met de app en vooral nieuwsgierig en leergierig!

Wat een fijne tijd hebben we gehad. Dat het wad beschermd, rustig en uniek mag blijven. Het is het dubbel en dwars waard!

In dit artikel wordt gesproken over het Lutjewad, waarvan begin september de boeien zijn verlegd door RWS, zie de BaZ. De nieuwe lodingen voor de verlegde route zijn echter nog niet bekend.
De geloodde dieptes in QuickTide zijn alleen beschikbaar voor geulen met een naam. Buiten de geulen zijn uiteraard ook mogelijkheden, maar vragen een andere benadering.

Dieptes in QuickTide

De dieptes in QuickTide zijn de lodingen die RWS (of de Duitse BSH) verspreid, soms aangevuld met waarneming van Wadvaarders. We gaan er van uit dat dit de meest actuele gegevens zijn.

QuickTide tabblad Vast/Los

Het tabblad 'Vast/Los' zou eigenlijk de titel 'Wat als...' moeten hebben. Hiermee kun je allerlei vragen beantwoorden. Bijvoorbeeld: Als ik om 10.00 uur vast zou lopen (zet dan de verticale lijn met de lichtgroene pijl op dat tijdstip), hoe laat kom ik dan weer los. Een uitgebreide uitleg is te vinden op nautin.nl/quicktide-handleiding.
Het tabblad "Getij" geeft deels dezelfde in informatie. Maar "Vast/Los" doet dat veel uitgebreider. Het is echt een pagina voor de serieuze wadvaarder.

QuickTide handleiding

Door Niek Beumer, 'Parbleu' en Noortje van Kempen, 'Neva'

Wadvaarders droogvalto

5, 6 en 7 september 2025

"Zou de tocht deze keer kunnen doorgaan?" Dat was dé vraag voor dit weekend. De twee tochten eind mei - één vanuit Den Oever, de ander vanuit Makkum - moesten we op de ochtend van vertrek afblazen: de windverwachting gaf toen meer dan 20 knopen aan. Dit keer waren de weergoden ons echter goed gezind: de tocht vanuit Lauwersoog naar het Rif kon doorgaan!

Passanten-/Buitenhaven Lauwersoog

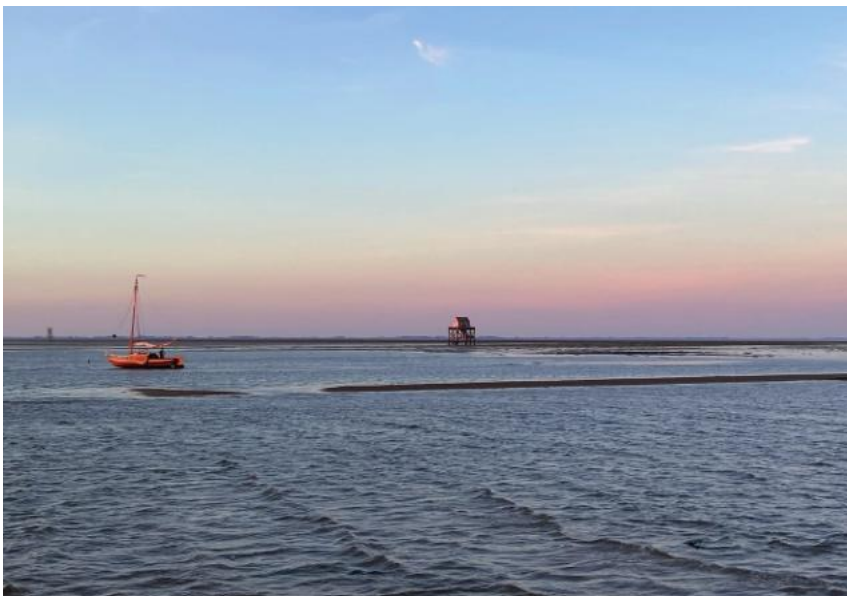

Kajuitschouw 'Meerkoet' met maar 45cm diepgang ligt hoog op de plaat

De vloot droogvallers, bestaande uit negen schepen, verzamelde zich vrijdagmiddag in de buitenhaven van Lauwersoog. Daarmee was meteen de eerste 'hindernis', de Robbengatsluis, genomen. Tijdens de gezamenlijke maaltijd bespraken wij de route en de windverwachting. Het zag er allemaal goed uit: weinig wind op de heenweg en tijdens de eerste keer droogvallen, tot zo'n 12-15 knopen aantrekkend tijdens de rest van de tocht. Dat alles voorzien van een blauwe lucht en zon.

Zeeschouw 'Kornelis'

Hoe onze tocht verlopen is, kunnen de deelnemers het beste vertellen

'Meerkoet'

Jos en Djoeke, Kajuitschouw, 'Meerkoet'

Wat een prachtig weekend was dit! Wij vertrokken zaterdagochtend met de Meerkoet al vroeg, omdat we ondanks de

cht vanuit Lauwersoog

lichte wind zeilend, zonder motorhulp, op de afgesproken tijd bij 't Rif wilden zijn. We dachten slim te zijn door met onze geringe diepgang stukjes af te snijden, maar de rest van de vloot hield ons dankzij de sterkere stroming in de geul aardig bij. Het was een veilig gevoel om in een groep als deze voor het eerst droog te vallen. Het bonken viel ons alles mee. Wat een magische ervaring in het immer veranderende licht over het wad te wandelen en kokkels te vinden en te eten. Dankzij de geduldige uitleg van Noortje begrijpen we het gebruik van Nautin een stuk beter. De volgende dag zijn we zo vroeg mogelijk vertrokken vanwege de voorspelde toenemende zuidoosten-wind. We konden het hele stuk naar Lauwersoog zeilen, ondanks de harde tegenwind, dit keer wel in de geul en met stroom mee. Het blijkt dat ons bootje het wad prima aan kan, dit smaakt naar meer!

Esther en Laura, Pieterse vlet, 'Blauwe Reiger'
Het was een indrukwekkende ervaring: overnachten op het wad terwijl de wind flink aantrok, vastlopen en weer loskomen en weer vast liggen en weer loskomen! Het was gezellig, en we hebben ontzettend veel geleerd. En nu: zelf erop uit!

> “Ein Jugend-traum ist in Erfüllung

Ulrich und Barbara, Neptun 22, 'My Lady'
Das Wochenende war trotz kleiner Herausforderungen eine schöne Erfahrung im Watt. Die Teilnahme ermöglichte viele praktische Tipps und das Miteinander der Gruppe war ausgesprochen angenehm. Mit gezielten Modifikationen und weiterer Übung kann das Boot beim Trockenfallen noch sicherer positioniert werden.
Die positiven Erfahrungen und der Austausch mit der Gruppe haben die Wattfahrt insgesamt zu einer gelungenen Veranstaltung gemacht.

'Fielle' met wadpoten

Peter en Antoinette, Feeling 850, 'Fielle'
In 2015 kochten we een grotere boot: een Feeling 850 Par Kiri met dooskiel en wadpoten. Daarmee groeide de wens om droog te vallen op het Wad. Eind mei ging de tocht niet door, maar 'nu' stonden alle seinen op groen. We kozen positie met afgaand water en niet met opkomend tij. Als laatsten konden we niet verder de plaat op, maar gelukkig spoelde de boot naast ons dieper door, waardoor wij redelijk vrij lagen. Voor het eerst stonden we droog op onze poten.
Bij vloed stootten we tegen een zand-bank, wat onrust gaf. Door het anker meerdere keren aan te trekken en met stijgend water gleden we over de bank. Daarna keerde de rust terug. Met slechts enkele wakkere momenten door kentering en droogvallen, sliepen we goed.
's Ochtends haalden we de poten binnen en voeren verder. Vermoeid maar voldaan kwamen we aan op het Lauwersmeer.
Een leerzame ervaring

Kokkels zoeken

'Navis-Vadi'

Wytze en opstappers, Zeegrundel, 'Navis-Vadi'
We hebben een onvergetelijk weekend gehad dankzij jullie allemaal. Bedankt daarvoor. Ene: "De kokkels smaakten lekker ondanks (of dankzij) de kipkruiden."

Oeps: de gele sparboei SG-OW ligt midden in de geul

Ger, Feeling 29, 'Dolfijn'
Vrijdagavond begon het weekend met een gezellige maaltijd in restaurant Waddengenot, waar weerman Niek ons bijpraatte over de weersverwachtingen. Ondanks de voorspelde zuidoostenwind bleef het plan om aan de oostkant van de Engelsmanplaat droog te vallen.
Zaterdagochtend vertrokken we volgens planning, na een duidelijke afspraak over communicatie via de marifoon.
Met gunstige stroom en weinig wind bereikten we precies op tijd het geplande punt bij WG16A. Om vandaar op de motor vlak langs de gele spar SG-OW de geul onder 't Rif in te varen. Achteraf zaten wij ('Dolfijn') te zuidelijk van de ton, het gevolg dat wij eigenlijk te vroeg vastliepen en te dicht bij het Westgat, het zeegat, lagen. Geleidelijk kwamen alle boten droog te liggen. Dat gaf gelegenheid om elkaar op te zoeken en ervaringen uit te wisselen.
Voor de nacht werd een steviger wind voorspeld. De wind in combinatie met onze minder beschutte plek zorgde dan ook bij het moment van loskomen en weer vastlopen voor gebonk en onrust. Eenmaal vast nog heerlijk kunnen slapen.
Voor zondagmiddag was er een flinke 25 knopen voorspeld. Gelukkig konden we met iets minder wind, maar wel pal tegen over de Zoutkamperlaag terug.
Helaas te weinig gezeild. Maar wel een fantastische, gezellige en zeer goed geplande droogvaltocht gehad.

De commissie is voor 2026 nieuwe tochten aan het plannen. We laten de uitkomst zo spoedig mogelijk weten via Berichten aan Wadvaarders (BaW), onze digitale nieuwsbrief.

Door Robbert van der Eijk

De Erecode toegelicht

Op de laatste binnenpagina van Wadvaarders Berichten staat elke keer de Erecode afgedrukt.

Sinds Berichten nummer 115 (april 2024) wordt steeds één gebod uit de Erecode toegelicht. Dit doen wij om duidelijk te maken, waarom je je echt aan dat gebod moet houden.

Regel 4

"Houd extra afstand tot grotere vogels, zoals wulp en lepelaar, tot broedende vogels en vogels met jongen."

Wanneer je op het Wad richting een plaat vaart, er al op bent, of over strand of kwelder loopt, zie je vaak al van een afstand vogels foerageren of rusten – zolang je tenminste om je heen kijkt en dat doe je natuurlijk als je op het Wad bent. Wat veel mensen zich niet realiseren, is dat de meeste vogels jou allang in de gaten hebben, terwijl jij ze dan vaak nog niet eens hebt gezien.

Blijf je op ruime afstand, dan nemen ze je aanwezigheid meestal voor lief en gaan ze door met waar ze mee bezig waren. Maar sommige soorten, zoals wulpen, lepelaars en ook eidereenden zijn extreem schuw en vliegen soms al op als je nog 500 meter bij ze vandaan bent.

De beste manier om wulpen en andere schuwe vogels niet te verstoren, is om altijd zoveel mogelijk afstand te bewaren tot groepen vogels op het Wad.

Over het niet verstoren van vogels met jongen is al meer verteld bij de toelichting op regel 3.

Lepelaars op het Wad

Inzetten op meer Dark Sky in Nederland

Veel droogvallende Wadvaarders weten natuurlijk dat de Waddenzee een van de duisterste plekken van Nederland is. Een minder bekend trivia weetje is dat bij een heldere hemel in Friesland 70 keer meer sterren te zien dan in de Randstad. Ruim 40 partijen hebben twee jaar geleden de verklaring Dark Sky Werelderfgoed Waddengebied ondertekend om zo meer samen te werken in een programma dat duisternis als kwaliteit van het WereldErfgoed Waddenzee vergroot.
Het Nationaal Park Lauwersmeer en de Boschplaat op Terschelling zijn de enige Dark Sky Parken in Nederland. Staats Bos Beheer organiseert regelmatig excursies om daar naar de sterrenhemel te kijken. En als je geluk hebt zie je dan ook de Melkweg, of zelfs het Noorderlicht.

Check www.darkskyterschelling.nl of de site van de VVV Terschelling voor een overzicht van alle dark sky activiteiten.

Dark sky Boschplaat, foto Henk Jan Kooij

Mosseldiner van eigen pluk

De droogvallers onder ons kan het niet zijn ontgaan dit jaar: de enorme hoeveelheden mosselen die her der liggen. Ten opzichte van 2024 is het areaal mosselbanken maar liefst verdubbeld tot circa 7000 hectare! Waarom dat zo is, wordt nader onderzocht door de universiteit van Wageningen (WUR). Een gunstige broedval van jonge mosselen wordt genoemd evenals de afname van predatoren als scholeksters en eidereenden. Ook heeft de jonge mossel de garnaal als grootste vijand. Daar zijn er nu een stuk minder van omdat die op hun beurt door vissen als wijting worden opgegeten. Die doen het momenteel erg goed. Op korte termijn is de grote mosselgroei positief. Niet alleen omdat de wadvaarders hun buikje schuldeloos kunnen voleten, maar natuurlijk vooral omdat mosselen een eiwitrijk voedsel zijn voor veel vogelsoorten. Het effect op de langere termijn is meer divers. Veel nieuwe banken kan de verdeling van geulen en platen veranderen. Ook kunnen de banken een dikke laag slib vormen, waardoor de bodemstructuur verandert. Dat beïnvloedt dan weer het leefgebied voor andere soorten.

Impact toerisme op de Wadden voor het eerst in kaart

Onderzoekers van het Duitse zeeonderzoek, Alfred-Wegener Institute, onderzochten recent de relatie tussen toerisme en maar liefst dertig andere zaken op sociaal en ecologisch gebied. Voor het eerst is dat in een groot schema in kaart gebracht. Daarmee is duidelijk geworden hoe groot de impact van toerisme in de Waddenzee kan zijn. Het geeft een goed beeld van de complexe relaties van het Waddengebied en toont aan dat het ontzettend moeilijk is om de impact van het toerisme los van allerlei andere zaken te zien. De opstellers erkennen dat door de breedte van de opzet dit onderzoek ruimte biedt voor tientallen vervolgstudies. Dat gebeurt deels al door andere organisaties. Vogelbescherming Nederland onderzoekt momenteel de invloed van het toerisme op plekken voor broedvogels.

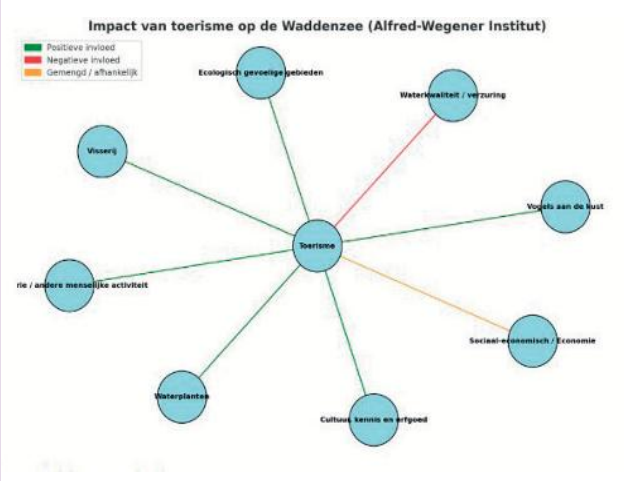

Werelderfgoedcentrum WEC

Werelderfgoedcentrum Waddenzee geopend

Wie deze zomer door de Robbengatsluis is gevaren heeft in ieder geval aan de buitenkant al kennis kunnen maken met 'de zeehondenopvang nieuwe stijl' die daar pal naast verrezen is: het WEC. Het Werelderfgoedcentrum heeft inderdaad die functie overgenomen van 'Pieterburen', maar is veel meer dan dat. Seal, Sea en Science is hun belofte. Er is veel ruimte voor wetenschap, geënt op hoe die kan bijdragen aan een gezonde balans tussen mens en natuur. Met moderne laboratoria biedt het WEC ruimte voor onderwijsinstellingen, wetenschappers en bedrijven. En uiteraard worden er vaartochten en wadwandelingen georganiseerd. Een heel origineel initiatief is de Waddenbieb. Zoek je een bestemming voor jouw boeken die, op welke manier dan ook, Wadden gerelateerd zijn, dan kun je ze bij het WEC inleveren.

Lorentzsluis Kornwerderzand

Sluisverruiming Kornwerderzand: hoe staat het daar eigenlijk mee?

Wellicht heb je 2026 nog in je achterhoofd: feitelijk de enige harde datum die ooit is gesteld voor de vergroting van de Lorentzsluis, inclusief vervanging van die vermaledijde basculebrug. Het goede nieuws: het komende vaarseizoen krijgen we waarschijnlijk nog geen last van deze grootscheepse verbouwing. En ook: het gapende financiële gat dat er is tussen de oorspronkelijke geraamde kosten (ruim €200 miljoen) en de geüpdate begroting (het dubbele) lijkt aardig gedicht in de Voorjaarsnota 2025. Nu nog de bijbehorende nieuwe afspraken tussen de provincie en het rijk over de scope, de planning en de mijlpalen.

Het onvermijdelijke slechte nieuws is dan toch dat het nog echt wel een paar jaar gaat duren, voordat we kunnen profiteren van een vergrootte sluiscapaciteit en bruggen die vlotjes werken.

Ons jubileumboek: De Wadvaarders

Oud-voorzitter Rob Leemans en tekstschrijver Addo van der Eijk zijn er in geslaagd om in samenwerking met uitgeverij Noordboek een prachtig boek te maken: De Wadvaarders.
Het is een informatief, sfeervol en rijk geïllustreerd boek over belevenissen op het wad, havens en schippers, scheepsuitrusting en de Waddennatuur. Het laat ook zien dat het niet vanzelfsprekend is dat recreatievaarders de Waddenzee kunnen bevaren. Wat was er allemaal nodig om op deze zee te komen tot 'vrij en verantwoord' varen en de vrijheid om er te mogen ankeren en droog te vallen? Het is geen geschiedschrijving van de vereniging, maar het geeft wel een mooi antwoord op wie we als wadvaarders zijn. Hoe is het 35 jaar geleden begonnen, en waar we nu staan.
Het boek biedt tevens een aantal handvatten om op een plezierige en verantwoorde wijze de Waddenzee te doorkruisen.
Leden van de vereniging kunnen het boek kopen tegen een gereduceerde prijs voor €15 (excl. bezorgkosten) via een link op onze site.
Ook is hij voor €24,95 te koop via de reguliere boekhandels en online. Het ISBNnummer is: 9789464713145

BE
RICH
TEN
Najaar
2025

Jaargang 34 nr 118

BE
RICH
TEN
Najaar
2025
Jaargang 34 nr 118

Zeiljacht 'Tsjoch!' ligt droog onder Richel,
1,5 uur vóór zonsopgang, foto Nieske Blaauw

Door Michiel Firet, secretaris

Van de bestuurstafel

BE
RICH
TEN
Najaar
2025
Jaargang 34 nr 118

Het vaarseizoen is langzamerhand wel voorbij. Het lustrumjaar ook. In september hieven we het glas nog met bestuurders uit de Waddenregio. Het bestuurswerk gaat gestaag door. De 'nieuwe' bestuursleden zijn ingeslingerd. En met de actieve leden krijgen we veel voor elkaar; denk aan hulp bij bijeenkomsten, vertegenwoordiging bij overleggen en ons voeden met actuele informatie.

Beleidsprogramma rode draad

De vijf doelstellingen van de vereniging, zoals vastgelegd en uitgewerkt in het Beleidsprogramma 2024-2030 zijn de rode draad van het bestuurswerk en de periodieke afstemming met andere organisaties. Denk aan de Waddenvereniging, de Waddenunit, Rijkswaterstaat en de Beheerautoriteit. Dit is ook het eerste volle jaar dat niet onze voorzitter, maar Martin Cnossen namens de sector recreatie & toerisme lid is van het Omgevingsberaad. De inbreng daar wordt voorbereid in het Toeristisch Overleg Beheer Wadden (TOBW), Harry Wagemakers vertegenwoordigt ons daar. En dit overleg wordt weer voorbereid in het Verbond Vaarrecreatie Waddenzee (VWW), voorgezeten door Hans Danel. Voorzichtig proberen we in deze keten te agenderen dat kalme recreatievaart en Werelderfgoed-toerisme wellicht een andere benadering vragen.

Veilige vaart

Jan Cees Kossen heeft de rol van Johan Weijland als voorzitter van het Betonningsoverleg overgenomen. In dit overleg gaat het met Rijkswaterstaat en de andere gebruikers over het beheer van de betonning op de Waddenzee. Hier agenderen wij dat de betonning ook een geleidingsinstrument kan zijn. Vergelijk het met de fiets- en wandelpaden op de Veluwe. Doordat recreanten de routes volgen blijven andere gebieden rustig zonder afsluiting. Wat betekent 'agenderen'? Op dit moment vooral nog bespreekbaar maken, als idee droppen en luisteren naar de reacties. Een echte recreatiebeheerder op de Waddenzee ontbreekt. Daarom worden zonering en geleiding geregeld in het beheerplan Natura 2000 Waddenzee (in voorbereiding). Het Beheerders Collectief Wadden (BCW) doet nu voorwerk. We zijn met ze in gesprek gegaan met twee boodschappen, versterk toezicht en handhaving en blijf sturen op goed gedrag.

Betonning als geleide-instrument

> "Daar blijft het rustig, zonder afsluitingen

Kernwaarden

De bijdrage van de vereniging aan het behoud en de ontwikkeling van de kernwaarden van de Waddenzee stond dit jaar op een relatief laag pitje. Bij organisaties waar we mee samenwerken zoals de Waddenvereniging zitten nieuwe projecten die onze steun verdienen nog in de pijplijn. De belangrijkste bijdrage die we leveren is via 'citizens science'; een bescheiden bijdrage aan de monitoring. Dat doen jullie als leden. We lopen daarbij wel tegen praktische vragen aan zoals de werkbaarheid

van de droogval-app. De werkgroep Onderzoek en Monitoring houdt samen met Rijkswaterstaat de vinger aan de pols. Dat we als vereniging en jullie als leden, daarbij helpen is enorm belangrijk. Het beantwoordt de vraag die beheerders stellen: "Wat kunnen jullie bijdragen aan de natuur van de Waddenzee". Een samenwerking met Deltares kwam nog niet tot wasdom omdat zij niet tijdig de apparatuur beschikbaar hadden. Iets voor 2026.

Een sterke vereniging

We hadden dit jaar een forse groei in het aantal leden. Nieuwe leden, van harte welkom! We zitten nu, najaar 2025, ruim boven de 2700 leden. Daar duiken we rond de jaarwisseling wel weer onder omdat er ook leden zijn die bedanken. Vaak met pijn in het hart omdat de gezondheid het varen op de Waddenzee lastig maakt. We bedanken al deze afzwaaiers voor hun jarenlange lidmaatschap.
Een sterke vereniging blijkt ook uit de inzet van de actieve leden op de verschillende onderwerpen. En uit de activiteiten die dit jaar zijn geweest. Stapje voor stapje krijgen we er als bestuur grip op hoe we samen met de actieve leden de opgaven die op ons af komen kunnen invullen. Misschien is het normaal, maar het voelt als een cadeautje dat zoveel leden zich naar vermogen voor de vereniging in willen zetten. Heb je je gemeld als actief lid, maar nog niets gehoord? Daar werken we aan.

Communicatie

Als uitwerking van het beleidsprogramma ligt er nu ook een communicatie-koers voor het bestuur. Daarin benoemen we wat goed gaat, en waar verbetering of actualisering aan de orde is, zoals bij de website. En hebben we de strategische communicatie rond de belangenbehartiging iets uitgewerkt. Geef een seintje aan de secretaris als u de communicatie-koers wilt ontvangen. Komende winter wordt het belangrijk proactief te zijn op het punt van zonering. Er bereiken ons signalen dat de beheerders grote, aaneengesloten gebieden willen gaan afsluiten. De natuur heeft het nodig, en het is eenvoudig in het beheer. Al in het najaar 2024 hebben we er bij die beheerders voor gepleit met ons in dialoog te gaan, via een zogenoemd Pact van Rede 3.0 proces. Dat is niet opgepakt, helaas. We zullen het nu (waarschijnlijk) zelf gaan doen. Zodat er een genuanceerd alternatief ligt voorjaar 2026. Een publieksversie van het onderzoek naar het gedrag van de gewone zeehond bij hoog water laten we dit najaar verschijnen.

Onderzoek naar het gedrag van de zeehond

"Houd je dus aan de Erecode

Tot slot

De Erecode staat centraal in ons handelen. Voor de mensen die nu aan de knoppen zitten was het nieuw dat de Erecode, opgenomen is in het Beheerplan Natura 2000 Waddenzee 2016-2022 (nu nog vigerend), en dus een juridisch vastgestelde maatregel is. Meer dus dan alleen de ambitie van goedwillende recreanten. Maar los van de juridische status, is het verschrikkelijk belangrijk dat wij ons aan de Erecode houden. Want alleen dan kunnen wij verdedigen dat sturen op gedrag beter is dan grote gebieden afsluiten. Dus, wil jij vrij en verantwoord blijven varen op de Waddenzee? Houd je aan de Erecode en blijf uit de afgesloten gebieden. Dan hebben wij een goed verhaal in de belangenbehartiging. En de Waddennatuur vaart er wel bij.

**Vanuit de gedachte dat meer kennis van wat je ziet ook leidt tot meer beleving, belicht deze rubriek planten, dieren of objecten die je tegen kunt komen op het Wad.
Je vraagt je af wat het is, of je weet wat het is, maar wilt er iets meer over weten.**

foto Frank Zanderink

Bruinvissen

In het algemeen moet je bij het zien van bruinvissen al blij zijn met één of twee rugvinnen, wanneer ze die kort laten zien bij het ademhalen. Je moet al klaar staan met je telelens om een foto te kunnen maken. De laatste dertig jaar is de gehele populatie bruinvissen in de Noordzee meer naar het zuiden afgezakt en bedraagt in totaal nog steeds zo'n 300.000 exemplaren. Je mag aannemen dat daardoor de laatste jaren ook vaker bruinvissen in de Waddenzee worden gezien. Er zijn aanwijzingen dat de Waddenzee mogelijk zelfs een eigen 'honkvaste' populatie heeft. Jouw meldingen van bruinvissen op waarneming.nl helpen mee om meer inzicht te krijgen in de aanwezigheid van bruinvissen.

Bruinvissen behoren met hun lengte van 1,50 meter tot max 1,90 meter tot de kleinste walvissoorten. Ze hebben een voorkeur voor kleine vette vissoorten, maar passen hun menu aan het lokale visbestand aan. Met de beide zeehondensoorten vormen ze de belangrijkste toppredatoren van de Noordzee.
Net als zeehonden raken bruinvissen nogal eens verstrikt in visnetten. Grijze zeehonden zijn in de Noordzee de enige dieren die jagen op bruinvissen, hoewel tuimelaars ze ook wel eens doden om onbekende redenen. Besmettelijke ziektes, parasieten, longontsteking en zeker ook voedselgebrek zijn andere doodsoorzaken.

De vuurtoren(s) van Schiermonnikoog

Wie naar Schiermonnikoog vaart treft daar twee vuurtorens aan, een noordelijk gelegen rode en een witte iets ten zuidoosten daarvan. Dat lijkt overbodig, maar in 1853-1854 toen beide torens zijn gebouwd, werden ze beiden met een continu licht uitgevoerd en kon Schier herkend worden aan het hebben van twee torens. Bovendien konden ze als lichtlijn gebruikt worden, waarmee vanaf zee veilig tussen de banken gevaren kon worden. Vanaf 1910 heeft de Noordertoren een lichtkarakter gekregen en is de witte Zuidertoren als herkenningspunt overbodig geworden. Van 1950 tot 1992 is deze als watertoren in gebruik geweest en vanaf 1998 als antennetoren. Vandaag de dag is de toren in bezit van de Stichting Behoud Zuidertoren.

De rode Noordertoren wordt 24x7 bemand door verkeersleiders, die de scheepvaart in de gaten houden en weerberichten verstrekken. Het is daarmee één van de twee nog bemande vuurtorens in Nederland, naast die van Terschelling (Brandaris). De bakstenen toren is 36 meter hoog en gebouwd op een hardstenen plint. Pas in 1998 is het rijksmonument rood geschilderd. Naast de Fl(4)W 20s (4 flitsen wit licht elke 20 seconden herhaald) zijn er ook nog twee vaste (smalle) sectorlichten (wit en rood in noordoostelijke richting).

Door Elisabeth Spits, 'Loesje'

De jurk van Texel

Olga Hoekstra

Op de rede van Texel en verder de Waddenzee op, wordt altijd door duikers gespeurd naar bijzondere wrakvondsten. Door de jaren heen is er van alles opgedoken, zeker niet altijd even bijzonder. Maar in 2014 stuitten zij op de restanten van een zogenoemde 'straatvaarder' die rond 1650 schipbreuk heeft geleden. Straatvaarders dankten hun naam aan hun bestemming, namelijk de Middellandse Zee waarvoor ze uiteraard de Straat van Gibraltar moesten passeren.

Deze straatvaarder bleek gevuld met exclusieve luxegoederen, met als hoogtepunt een volledig intact gebleven jurk, of beter Jurk met een hoofdletter. Museum Kaap Skil op Texel, waar de vondsten te zien zijn, noemt de Jurk 'de Nachtwacht van het textiel'.

Een jurk, twee vrouwen

Deze fantastische vondst inspireerde auteur Olga Hoekstra tot een roman over de jurk van Texel, met als ondertitel: Eén kledingstuk verbindt de levens van twee jonge vrouwen. Want de lezer bevindt zich op het ene moment in Medemblik anno 1652 en in het volgende hoofdstuk op het Texel van nu.
In Medemblik worstelt de jonge Elisabeth van Baerle met de toekomst die van haar verwacht wordt. En dat is dat zij naar Engeland zal gaan om daar te trouwen met een onbekende man. In de loop van het verhaal blijkt dit een zogenaamd handige 'deal' van haar vader te zijn. Maar Elisabeth is ondertussen verliefd op Willem, een knecht van haar vader. "Waarom zou ik moeten accepteren dat hij mijn leven bepaalt?" vraagt zij zich af. Ik zal nu verder niet verklappen hoe dit is afgelopen, wel is één ding duidelijk: het schip met de kist met haar bagage heeft Engeland nooit bereikt.
Ook op het hedendaagse Texel speelt de liefde op bij archeologe Emilie van den Brandeele die onderzoek gaat doen naar de jurk. Hier speelt een actuele kwestie, namelijk de wrijving tussen amateur-archeologen en -duikers en de profs en volgt Olga Hoekstra de actualiteit. In de in 2023 door Regisseur Arnold van Bruggen gemaakte documentaire komen de tegenstellingen tussen de hobbyduikers en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) duidelijk naar voren. Het is namelijk wettelijk niet toegestaan om iets mee te nemen uit dit wrak omdat het een beschermde status heeft. Maar de duikers, of eigenlijk de ontdekkers van het wrak, vinden dat zij de jurk van de ondergang hebben gered, omdat het anders, zoals met veel wrakken gebeurt, was weggespoeld. Deze documentaire is op NPO Doc te zien en als je daarna het boek leest, dan is duidelijk waar Hoekstra haar inspiratie vandaan haalde. Nu terug naar het boek.

Historische 'feelgood'

Op de achterflap van het boek lees ik dat Olga Hoekstra onder het pseudoniem Lis Lucassen al een populaire serie thrillers en feelgood-romans heeft geschreven. Op internet vind ik verder dat Lucassen bekend is "als schrijfster van New Adult-boeken zoals de 'California Campus'- en de 'Radio Romance'-serie. Haar aanstekelijke schrijfstijl, scherpe oog voor menselijke gedragingen en grote dosis humor maken haar een net zo perfecte 'feelgood-auteur'. En deze laatste zin kwalificeert ook de onder haar eigen naam uitgeven De jurk van Texel.
In een vlotte schrijfstijl verbindt soepeltjes Hoekstra heden en verleden, hoewel ze de karakters niet erg uitdiept. De actualiteit in een roman verwerken is voor de ervaren auteur die zij is, denk ik, niet het moeilijkste. Om met diezelfde schwung het wel en wee van een zeventiende-eeuwse familie op papier te zetten lijkt Hoekstra ook geen moeite te hebben gekost. Je vindt het als lezer bijna jammer dat het niet waargebeurd is. De jurk van Texel is een historische feelgood-roman, zeer geschikt voor een avond bij de houtkachel terwijl een herfststorm om het huis giert.

Door Noortje van Kempen, 'Neva'

Verlandt of verdrinkt het

De Waddenzee is voortdurend in beweging. Ook het oostelijk deel – het gebied dat grofweg ligt tussen Nes en de Eems. Op sommige plekken wordt het water ondieper, elders verleggen de geulen zich. Voor wadvaarders is dat van belang: de route van Lauwersoog naar Borkum is niet altijd betrouwbaar. Maar wat gebeurt er precies in dit gebied?

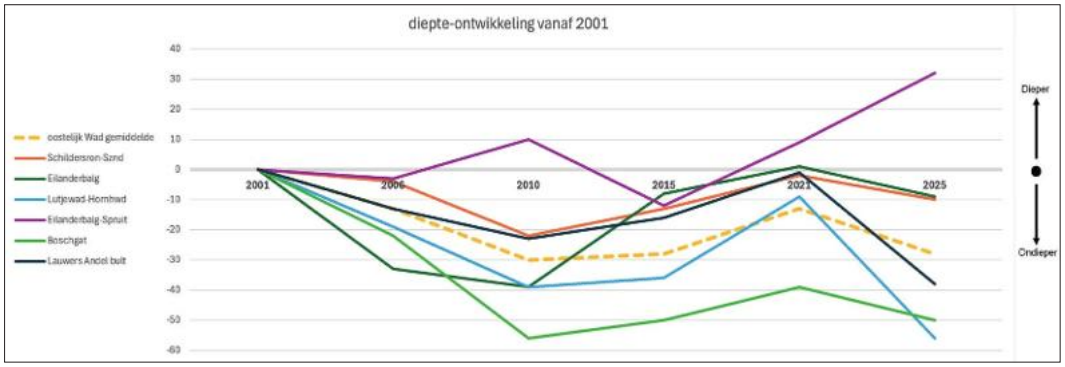

In mei 2024 vertrokken wij met ons zeilschip 'Neva' (diepgang 60cm) van Lauwersoog richting Oostzee. Volgens de app QuickTide zou er genoeg water staan, maar bij Lutjewad (LW5) liepen we toch vast. Een ander schip zat muurvast en in de verte zagen we een betonningsvaartuig van Rijkswaterstaat bezig.

Zes weken later, op de terugweg, was het opnieuw raak. Dit keer zagen we vastgelopen schepen bij LW20. Ook in 2025 kwamen er veel meldingen binnen bij de Wadvaarders en bij Nautin over ondieptes bij het Lutjewad. Alleen al tot begin september verschenen er zes Berichten aan Zeevarenden (BaZ) over deze geul. In het laatste bericht stonden maar liefst veertien tonnen vermeld. De vaargeul is duidelijk van loop veranderd, ondieper geworden en opnieuw bebakend.

> "Wat is daar aan de hand geweest?

Robbert van Eijk (redactie) vergeleek de dieptegegevens uit vaarkaarten van de afgelopen 25 jaar voor het gebied tussen breedtegraad 6° 15' en 6° 30' (Lutjewad/Schildersron tot en met ZO-Lauwers). De resultaten zijn opvallend en laten grote verschuivingen zien.

Vier belangrijke oorzaken

De veranderingen in het Wad zijn het resultaat van een mix van natuurlijke processen en menselijke activiteiten. De vier belangrijkste factoren zijn:

1. Klimaatverandering
2. Menselijke ingrepen
3. Delfstofwinning en energietransitie
4. Ecologische veranderingen

Laten we die stuk voor stuk bekijken.

1. Klimaatverandering

Door klimaatverandering stijgt de zeespiegel. Tot nu toe ging men voor de Noordzee uit van ongeveer 20cm per eeuw. Maar door het smelten van ijskappen, onder andere op Antarctica, kan dit richting het jaar 2100 oplopen tot 60 à 80cm.

Op dit moment stijgt de bodem van de Waddenzee echter sneller dan de zeespiegel. Bij vloed en zeker tijdens

oostelijk Wad?

Luchtfoto van het Lutjewad

stormen, wordt zand en slib aangevoerd door de zeegaten. Het zand komt uit de Noordzeekust, het slib van de kleibanken bij Engeland. Daardoor wordt het Wad eerder ondieper 'verlanding' dan dieper 'verdrinking'. Onderzoekers verwachten dat dit nog tot ongeveer 2060 het geval zal zijn. Daarna zal de zeespiegelstijging waarschijnlijk de overhand krijgen. Daarnaast zorgen hogere temperaturen voor meer verdamping, verzilting van de bodem en verstoring van natuurlijke processen.

2. Menselijke ingrepen

De mens heeft in de afgelopen eeuwen het waddengebied sterk beïnvloed. Door de aanleg van dijken is de oppervlakte van de Waddenzee twee derde kleiner geworden. Minder water betekent minder stroming, en dat leidt tot verzanding. Grote afsluitingen, zoals de Zuiderzee (1932) en de Lauwerszee (1969), hebben het gebied ingrijpend veranderd. In sommige delen is de waddenbodem daardoor flink omhoog gekomen.
Ten slotte spelen baggerwerkzaamheden een rol. Niet zozeer het baggeren zelf, maar vooral de plek waar het slib terecht komt. Er geldt een belangrijke regel: het sediment moet in het systeem blijven, zodat de natuurlijke balans behouden wordt.

3. Delfstofwinning en de 'groene' energietransitie

De Waddenzee is sinds 2009 erkend als een Natura 2000-gebied, een Europees netwerk van beschermde natuurgebieden, waarbij de Vogelrichtlijn (1979) en de Habitatrichtlijn (1992) juridisch bindend is.
En als UNESCO Werelderfgoed, weliswaar niet juridisch afdwingbaar, maar een internationale erkenning van uitzonderlijke universele waarden. Onze Waddenzee is het grootste aaneengesloten systeem van zand- en slikplaten ter wereld.

Dit betekent dat activiteiten zoals gas- of zoutwinning alleen zijn toegestaan als uit onderzoek blijkt dat ze geen schade aanrichten aan de natuur. Bodemdaling door het (plotseling) instorten van uitgeholde zoutkoepels of lege olievelden kan in combinatie met zeespiegelstijging desastreuse gevolgen hebben, zoals het verdwijnen van 'hoogwatervluchtplaatsen'.

"Plotselinge bodemdaling kan desastreuze gevolgen hebben"

Toch is er toestemming verleend aan Frisia Zout BV voor het winnen van zout. Ondanks bezwaren van het Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) – dat risico op bodemdaling niet uitsluit – werd in augustus 2024 een positief besluit gepubliceerd in de Staatscourant. Frisia kreeg gelijk in een rechtszaak, vooral vanwege procedurele fouten.
De Nederlandse Aardolie Maatschappij (NAM) kreeg in december 2024 een negatief advies van de SodM en voorlopig géén toestemming voor gaswinning.

Ook de energietransitie heeft invloed. In februari 2025 gaf de minister een

voorlopige vergunning voor een zware elektriciteitskabel onder Schiermonnikoog, dwars door het oostelijk Wad naar de Eemshaven. De kabel is bedoeld om stroom van windparken op de Noordzee aan land te brengen. Er waren drie mogelijke routes; de gekozen route wordt door veel organisaties en belangenverenigingen als de slechtste gezien. De plannen liggen nu ter inzage. De provincie Groningen stelde een alternatief voor: een oostelijke route met tunnel naar de Eemshaven. Op dit voorstel is nog niet op gereageerd. Op Schiermonnikoog en op de website geenkabel.petities.nl is het mogelijk om een petitie te ondertekenen.

4. Ecologische veranderingen

Ook de natuur zelf verandert. Mossel- en oesterbanken houden sediment vast en maken het Wad ondieper. Het aantal jonge mosselbanken is de laatste jaren sterk gegroeid: in 2024 lag er zo'n 7000 hectare, waarvan 4000 hectare recent gevormd is. Vooral onder Schiermonnikoog gaat dat snel. Onderzoekers vermoeden dat dit samenhangt met meer regen en dus meer zoetwaterafvoer vanuit de sluizen. Hierdoor zijn garnalen minder actief en eten minder mosselarven.
Tegelijkertijd verdwijnen andere soorten, zoals zeegras. Zeegras houdt de bodem vast en verbetert de waterkwaliteit. Waar vroeger duizenden hectare groeiden, is nu vrijwel niets meer over. Rijkswaterstaat probeert dit te herstellen met een project (2023–2027) om zeegraszaden terug te brengen in de bodem. Zeegras lijkt op gewoon gras, maar is een unieke onderwaterplant: de enige vaatplant die in zout water groeit.

Conclusie

In het oostelijk deel van de Waddenzee treedt op verschillende plekken verlanding op. Dat komt vooral door de aanvoer van zand en slib – een natuurlijk proces dat versterkt wordt door menselijk ingrijpen, klimaatverandering en ecologische verschuivingen.
Het Wad is een dynamisch gebied. Geulen, platen en waterstanden veranderen voortdurend. Er wordt gemeten bij getijstations zoals Nes, Schiermonnikoog en Holwerd. De patronen in het oostelijk Wad zijn vergelijkbaar met die in het westelijk Wad (zoals Terschelling), maar de schommelingen in waterhoogten zijn hier sterker.

Er is 36 jaar lang onderzoek gedaan op oost-Ameland naar de gevolgen van gaswinning. Daar werd bodemdaling geconstateerd, maar ook sedimentatie. Toch wordt er niet direct gesproken over grootschalige verlanding van het oostelijk Wad.

Voor de wadvaarders betekent dit: vertrek altijd goed voorbereid.

Check voor vertrek:

- De Berichten aan Zeevarenden (BaZ);
- Wadvaardersdieptestaat (altijd bijgewerkt beschikbaar op nautin.nl/dieptestaat);
- De actuele waterhoogtes en passagetijden in de app QuickTide (de app is gratis te gebruiken voor Wadvaarders).

Zo kun je veilig varen van Lauwersoog naar Borkum zonder vast te lopen op het veranderlijke Wad.

Noot van de redactie

Wij beseffen dat dit artikel wat aan de oppervlakte blijft. Zie het als een introductie voor een serie andere artikelen over bijvoorbeeld: de morfologische veranderingen op de waterflora en fauna; het baggeren en/of spoelen van havens en hun toegangsgeulen; de hogere watertemperatuur; de consequenties voor de recreatievaart met vaker heftiger en onstuimig weer; et cetera.

Bronnen
1.Koninklijke Marine, Dienst der Hydrografie; 2. Rijkewaddenzee.nl; 3. Staatscourant 2024, 27918 en Bodemdalingsmonitor 2024 'Kustfundament en getijdebekkens, Deltares; 4. www.provinciegroningen.nl, 3-6-2025; 5. https://geenkabel.petities.nl/; 6. www.foodlog.nl, 25-11-2024 en 4-7-2025; 7. Monitoring effecten van bodemdaling op Ameland-oost 2017 t/m 2023 (2024), www.waddenzee.nl.

Door Harry Veenstra, 'Antares'

Den Oever - Texel, om de Lutjeswaard

Als onervaren waddenvaarder wilde ik graag voldoende voorbereid onze waddenvakantie beginnen. Wat doe je dan tegenwoordig? Nou, vooral informatie verzamelen van internet. GenAI oplossingen zoals ChatGPT heb ik nog maar even overgeslagen.

Vorig jaar hebben we al eens een retourtje Terschelling via Kornwerderzand gedaan. Dat smaakte naar meer. Dit jaar wilden we Texel, Vlieland en Terschelling aandoen. Een beetje voor de vakantiedrukte uit, want we waren inmiddels bekend met het soms beperkt aantal beschikbare ligplaatsen. Er was zelfs geen plaats voor ons vorig jaar aangeschafte eerste zeiljacht de Antares, type Aldebaran, een (inmiddels) klassiek scherp jacht uit de jaren 70.

Vorig jaar en dit jaar heb ik nuttige bronnen gevonden op internet zoals wadvaarders.nl, waddenhavens.nl en de diverse websites van de havens van Oudeschild, Vlieland en West-Terschelling. Ik twijfelde over het traject Den Oever - Oudeschild. De Wadvaarders website heeft 'ter inspiratie' de route Texel - Om de Lutjeswaard beschreven. Die route trok mijn aandacht. Mijn twijfel zat hem in de looddieptes van de Vlieter op die route. Die waren een half jaar oud en ik lees overal dat de Waddenzee nogal veranderlijk is, als het gaat om dieptes.

> "Nog dezelfde avond kreeg ik bericht

De Antares onder zeil

Daarom heb ik per email contact opgenomen met de werkgroep startersgesprekken van de Wadvaarders. Nog dezelfde avond kreeg ik antwoord van de werkgroep startersgesprekken. Na uitwisseling van verdere contactgegevens kreeg ik het bericht dat Kees spoedig contact met mij zou opnemen.

Ook nog dezelfde avond kreeg ik een bericht van Kees. Waar word je tegenwoordig nog zo snel geholpen met je vraag... Ons werd door Kees in eerste instantie de route via het Vissersgaatje aangeraden. Omdat we graag dingen net eventjes anders doen dan de meesten, zijn we toch voor de, volgens wadvaarders.nl, 'leuke alternatieve route' Texel - Om de Lutjeswaard gegaan. Ik heb mezelf ingeprent dat het met looddieptes wel goed zou komen. Nadat we in de buitenhaven van Den Oever een korte tussenstop hadden gemaakt, konden we helemaal volgens de instructies op de website één uur voor hoogwater uit Den Oever vertrekken.

De route was zeer fraai, we hadden soms het idee dat we het Wad voor ons alleen hadden, nou ja op de onderweg gespotte zeehonden na natuurlijk. Bij de volgens digitale kaart wat ondiepere plekken hielden we de dieptemeter toch wat angstvallig in de gaten. In mijn herinnering hielden we overal toch wel een meter onder de 115cm diep stekende langkiel over.

Deze 'wadstarter' is inmiddels 'wadfan' en hoopt nog vaak zeilend te mogen vertoeven in dit unieke Waddengebied.

Door Noortje van Kempen, 'Neva'

Nautin, het begin

Veel Wadvaarders gebruiken Nautin. Of tenminste QuickTide. Maar hoe is Nautin eigenlijk ontstaan? Wie stonden er aan de wieg en hoe kreeg het initiatief vorm? We vroegen het aan één van de mannen van het eerste uur: Wim Blankenstijn.

Waarom is Nautin ontstaan?

"Het begin van Nautin is eigenlijk terug te voeren op een trieste aanleiding: het plotseling ernstig ziek worden van Henk Menninga in 2012. Henk publiceerde al jaren actuele boeienbestanden met de juiste iconen en de mogelijkheid om de bestanden in een kleine Garmin GPS te laden en met meteo-informatie van diverse locaties Henk was met zijn website filo.nl toen al een belangrijke schakel in de nautische informatievoorziening. Dat hij dat werk niet meer kon doen, liet ineens een groot gat achter."

"Naast Henks boeienbestanden waren er toen ook al andere initiatieven. De Wadvaarders hadden al de dieptestaat van Teun van Waart, ikzelf had QuickTide al, en samen met Hans Fix beheerde ik de Wadvaarders-website. Er waren dus meerdere eenmansinitiatieven, maar continuïteit was steeds een probleem. Met Henk hadden we al eens gepraat over samenwerken, maar tot echt bundelen van producten en krachten kwam het toen niet. Maar toen werd Henk ziek en kon hij de boeien niet meer bijhouden. Hans Fix en ik voelden toen de urgentie: dat vacuüm moest worden gevuld."

Het begin

"De start van Nautin was overhaast en liep in de praktijk vrij hectisch, eerlijk gezegd. We wilden allereerst de boeienbestanden van Henk redden. Ideeën werden ontwikkeld, keuzes gemaakt en er werd techniek gebouwd. En meteen kwamen er veel vragen op tafel: moet dit een bedrijf worden, een vereniging of een stichting? Hoe financieren we het?"

"Van Henk ontvingen we zijn laatste boeienbestand en de e-mailadressen van zijn gebruikers. We besloten de gebruikers van Henks bestanden – zo'n vijfhonderd mensen – een enquête te sturen. Daar kwamen veel positieve reacties uit. En meteen meldden zich ook een aantal mensen als vrijwilliger. Dat gaf ons het vertrouwen dat we op de goede weg zaten."

> "We moesten het boeienbestand redden

Waarom hebben jullie het als een stichting opgezet?

"Een stichting gaf de meeste slagkracht en kon snel worden gerealiseerd. Maar er moest wel meteen van alles geregeld en besloten worden: een aansprekende naam, een logo, een website, een notaris, een bankrekening, een administratie en natuurlijk een bestuur. Belangrijk was ook dat we steun zochten bij grote vaarverenigingen. De Wadvaarders en Toerzeilers sloten zich snel aan, later ook de Kustzeilers. Dat gaf ons meteen een draagvlak van meer dan 5000 pleziervaarders, dat nog vergrootte door de support van het Koninklijk Nederlands Watersport Verbond. Op 7 mei 2013 was Nautin officieel een feit."

De producten

"QuickTide was er natuurlijk al sinds 2007, hoewel nog alleen voor Windows-pc's. Ook de Wadvaarders-dieptestaat was er. Het lastigste was het boeienbestand. We hebben snel een database ontworpen waarin vrijwilligers ieder hun eigen gebied konden bijhouden. Hans Fix bouwde de webprogrammatuur. Daardoor konden meerdere mensen de boeieninformatie bijhouden én werden de boeienbestanden bruikbaar voor verschillende systemen. De website groeide mee: eerst eenvoudig, later steeds uitgebreider. Daarna kwamen er steeds meer producten bij, zoals meteo-informatie, de ondersteuning met OpenCPN, e-mailservices en later QuickTide voor telefoons."

"Inmiddels bestaan we 12½ jaar. We zijn uitgegroeid tot een serieuze gesprekspartner voor professionals. We werken samen met Rijkswaterstaat en andere instanties en we leveren input voor beleid en praktische zaken. Nautin is echt een geslaagd initiatief gebleken. En ik denk dat ons model – gratis toegang voor leden van de sponsorverenigingen – ook die verenigingen goed gedaan heeft. Hun ledenaantallen zien er in elk geval prima uit."

"Ook komen er steeds Nautin-producten bij, zoals QuickTide voor telefoons, het stremmingsoverzicht van de Staande Mastroute, het overzicht van aanloopboeien op zee, stroomkaarten, enzovoort."

"Er zit veel deskundigheid in"

Wie werkt er mee?

"Voor een groot deel wordt alles door vrijwilligers gedaan. Bij specialistisch werk, zoals het ontwerp van de website, huren we soms professionals in. Maar veel vrijwilligers van het eerste uur zijn nog altijd actief, en dat is waardevol omdat er veel deskundigheid zit. Tegelijkertijd is er nog genoeg te doen – en vooral leuk werk! Daarom roep ik iedereen die interesse heeft op om contact op te nemen. Zo blijft Nautin groeien dankzij de inzet van velen."

Nautin draait vandaag de dag met een bestuur van vijf personen en zo'n vijftien actieve vrijwilligers die ieder een deel van het werk voor hun rekening nemen. Toch is er nog altijd grote behoefte aan extra handen, vooral van mensen die zich thuis voelen in automatiseringsland: het draaiend houden van systemen, programmeerwerk in Delphi of PHP of websiteonderhoud. Wie zich aangesproken voelt: meld je vooral, want nieuwe vrijwilligers zijn meer dan welkom! Combineer je kennis met je vaarhobby. Kijk eens op nautin.nl/vrijwilligers.

Door Norbert Zonneveld, 'Bijou'

Balgzand, een kantelpunt

Dinsdag 21 juni 1977 was mijn eerste kennismaking met het Balgzand, het ongeveer 50 km2 waddengebied tussen Den Oever en Den Helder. Ik mocht mee met een zogenaamde 'pierenboot', die vanuit Hippolytushoef vertrok. Deze boot was speciaal ontwikkeld om wadpieren (Arenicola marina) te oogsten met behulp van bodemberoerende technieken.

De boot ploegde zo'n 40cm diep en alle bodembewoners kwamen op een waterdoorlatende loopband terecht. Alles kwam voorbij: wadpieren, zagers, kokkels, strandgapers, macoma's, etc. Door spoeltechnieken werden de pieren en kokkels apart verzameld. De rest ging weer overboord. Op deze manier werden zo'n 5000 pieren per uur geoogst en deze pieren waren zeer geliefd bij de sportvissers in Nederland.

Als student ecologie in Wageningen deed ik een 6 maandsonderzoek bij het NIOZ op Texel. De onderzoeksvraag richtte zich op de effecten van pierenboten op het ecosysteem van de Wadden. Ik verbleef regelmatig een aantal dagen op de Wadtoren van het NIOZ op het Balgzand. Een toren, die er nu niet meer is. Het was een magische ervaring, 6 uur lang alleen maar water om je heen en vervolgens 6 uur een landoppervlakte van 50 km2. Toen is de liefde voor de Waddenzee in mijn hart verankerd; een kantelpunt.

> "Alleen maar water om je heen

Na vele jaren in het buitenland gewoond en gewerkt te hebben, werd het qua werk rustiger en borrelde de verborgen liefde voor het Wad in 2019 weer op. Als actieve zeiler keek ik vaak naar de koopadvertenties van platbodems met het idee om de Waddenzee te gaan bevaren. De advertentie van een kimkieler in Zeeland gaf de doorslag. Een Biloup 88 uit 1995 ontworpen door Richard Wrighton en gebouwd op zijn werf in Bethune, Bretagne. Een populaire boot in Frankrijk, maar weinig gezien in Nederland. Toen ik bij het eerste bezoek tegen de makelaar zei dat het toch wel bijzonder is dat een Franse boot in eigendom van een Belg in Zeeland lag, zei hij nuchter: "Ach meneer, 80% van de ligplaatsen in jachthavens in Zeeland worden door Belgen gebruikt".

Het schip had een behoorlijke achterstand in onderhoud en 'een geluk bij een ongeluk' begon ik samen met de experts van Deep Yachts in Arnhem, aan het begin van de COVID tijd aan het herstel en het moderniseren van het schip. Na een half jaar was het in medio 2020 zover en ik vertrok via de prachtige IJssel en het IJsselmeer voor het eerst naar de Waddenzee en viel voor het eerst droog op het Kornwerderzand. Fantastisch, dolenthousiast liep ik na zoveel jaren weer op een zandplaat.

Na zoveel jaren weer op een zandplaat

Dit voorjaar stond een hernieuwde kennismaking met het Balgzand in de planning. Op de Wadvaarders website staat de zeer aanlokkelijke droogvalplek 'het Amsteldiep' beschreven. Toen mijn zeilmaat Klaas de Vries en ik maandag 28 april rond 10.30 uur vanuit Oudeschild het Amsteldiep binnenvoeren lag bij boei AMD 1 aan de westzijde een mooi aluminiumjacht voor anker. We besloten dieper de geul in te gaan en in de buurt van de op de kaart aangegeven AMD 5 boei te ankeren. Om een of andere reden lagen de AMD 3 en de AMD 5 niet in het water. Al varende riepen de herkenbare vergezichten op Hippolytushoef en Den Helder weer herinneringen van bijna een halve eeuw geleden op.

Rond 11.00 uur dropten we het anker en omdat de stroom bepalender is dan de windrichting voor de positie van het

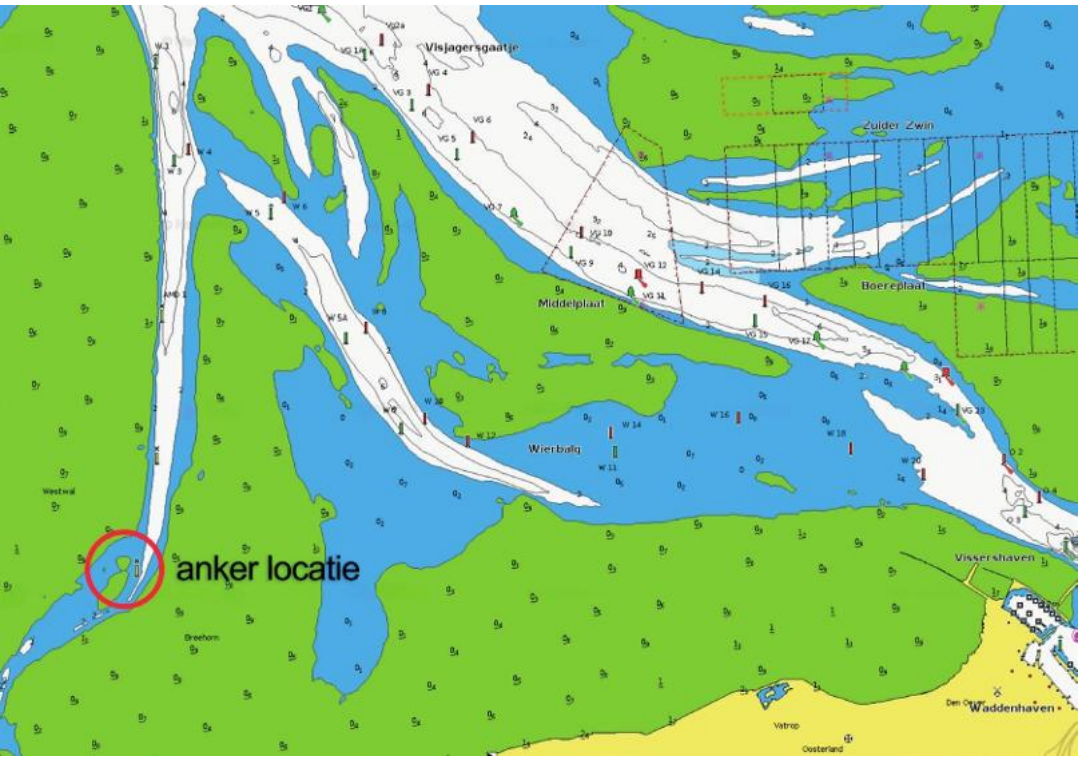

schip, kregen we rond 12.30 uur vaste kiel aan de grond en lagen we met afgaand tij in Zuid-Noord richting parallel aan de geul. Genietend van het prachtige weer en het vooruitzicht om weer op het Balgzand te kunnen wandelen, draaide de stroming 90 graden. Deze draaiing zorgde ruim een uur lang voor een buitengewoon onaangenaam gevoel. Als gevolg van de harde dwarsstroming werd het zand onder de stuurboordkiel weggespoeld en maakte de Bijou een slagzij van 25 graden. Ik maakte me ongerust over het idee dat het schip nog verder zou kantelen. Dat bleek niet het geval toen we echt droog lagen (zie foto's). Voordat we aan de wandeling begonnen, maakten we een lunch in de kombuis. Het cardanische fornuis was niet het probleem maar onder een hoek van 25 graden een eitje bakken, is niet echt comfortabel. Tijdens de lunch vloog een vliegtuigje van de Kustwacht laag over ons heen en nadat Klaas zwaaide en zijn duim omhoog stak, groette de piloot ons met op- en neer bewegende vleugels.

"25 graden is niet echt comfortabel"

Het zand werd onder de stuurboordkiel weggespoeld

Wadpieren zijn er nog steeds op het Balgzand en gelukkig zijn er geen pierenboten meer, want mijn onderzoek van destijds had uitgewezen dat de schade aan de bodemfauna significant was en het herstel van de omgeploegde bodem lang duurt. Na deze tocht een korte mail naar de secretaris van de Vereniging Wadvaarders Michiel Firet gestuurd met de opmerking dat het droogvallen voor kimkielers in het Amsteldiep minder ideaal is. Dit heeft geleid tot een waarschuwing op de website, waarvoor dank.

Door Lex van Gijsel, 'Dino'

De rol van Niek Beumer

BE
RICH
TEN
Najaar
2025
Jaargang 34 nr 118

Op de Wadvaardersdag begin dit jaar zijn er maar liefst vier leden toegetreden tot het bestuur van de vereniging. In de voorjaarseditie zijn deze al kort aan jullie voorgesteld. Omdat de redactie van de Berichten behoefte had aan een directe lijn met het bestuur, heeft Niek Beumer zich onlangs aangesloten bij de redactie. Mooie aanleiding om nog eens nader kennis te maken en dieper in te gaan op zijn rol als bestuurder.

Ontspannen met Waddenthriller van Mathijs Deen, Ameland

Niet veel leden zullen bij de Wadvaarders zo'n carrièreflits gemaakt hebben als Niek. Hij is pas sinds 2021 lid, kort na de aanschaf van een boot die geschikt is om de Wadden op te gaan. Niek: "Tot dan toe had ik eigenlijk alleen ervaring met open zeilbootjes. Maar mijn vrouw brengt wel zee-ervaring mee. Toen ik meedeed aan een droogvaltocht, als deelnemer, werd gevraagd wie mee wil helpen met organiseren. Ik was zo enthousiast over die tochten dat ik één van de drie was die toen zijn vinger opstak. Daarna werd ik op de najaarsbijeenkomst gevraagd om de stand op de EOC Traditionele Schepen Beurs te bemannen, waar ik vervolgens gevraagd werd om in het bestuur zitting te nemen. En al voordat mijn benoeming formeel een feit was, organiseerde ik samen met onze secretaris Michiel Firet, de Wadvaardersdag in 2025."

> "Daar ligt vooral mijn rol

Niek vervolgt: "Primair zijn we natuurlijk een belangenvereniging voor het vrij en verantwoord varen, maar bij het ontstaan van het nieuwe beleidsprogramma bleek dat er ook veel behoefte is aan gezamenlijke activiteiten voor de leden. Zonder een gezelligheidsvereniging te worden, houden we ons bezig met een aantal activiteiten die nuttig en educatief zijn voor onze leden. Daar ligt nu vooral mijn rol, het organiseren van de Wadvaardersdag, de Traditionele Schepenbeurs en de Wadvaarders droogvaltochten."

Droogvaltochten

"De droogvaltochten organiseer ik samen met Noortje van Kempen, Pascal Maas en André Lacomble. Het begint altijd met het kiezen van de weekenden waarin het getij gunstig is. De beschikbaarheid van de jachthavens speelt ook een rol, maar de havenmeesters werken goed mee. Met een maximum van 15 boten per tocht vertrekken we afwisselend vanuit Den Oever, Makkum en Lauwersoog." De organisatie vaart met twee boten mee, één voorop, en één achterop als bezemboot. Een week van tevoren komen de deelnemers online bij elkaar om het vaarplan te bespreken. De avond voor vertrek wordt er samen gegeten in de vertrekhaven, en worden de nodige aandachtspunten doorgenomen, zoals de methodes van droogvallen. Ook wordt er naar het weer gekeken en nog wat uitleg gegeven over de app QuickTide. De onderlinge communicatie tijdens de

tocht gebeurt in een whatsapp groep, en via de marifoon op kanaal 77. "Eenmaal droog liggend hebben we een gezamenlijke borrel op het Wad waarbij iedereen wat drank en hapjes meeneemt. Eten organiseert ieder voor zichzelf." "Helaas kan het niet altijd doorgaan. Het weer is daarbij de bepalende factor. We moeten ervan uitgaan dat we met beginnende droogvallers te maken hebben, en dan moeten de omstandigheden daarvoor gunstig zijn, veiligheid voorop. Dit jaar is er om die reden maar één van de vier geplande tochten doorgegaan."

Traditionele Schepenbeurs

De Traditionele Schepenbeurs wordt elk jaar in Den Helder gehouden, dit jaar voor de achtste keer, op 7, 8 en 9 november. Niek: "Wist je dat Den Helder midden in Nederland ligt? Althans als je het vanuit het Nederlands continentaal plat bekijkt." Op het voormalige marine-terrein Willemsoord, waar je ook het Marinemuseum, het Reddingmuseum en de Museumhaven vindt, komen veel liefhebbers van traditionele schepen, klassieke jachten en platbodems bij elkaar. Er zijn veel mooie schepen te zien en op de beurs zijn veel organisaties aanwezig. Er worden veel interessante lezingen en workshops gegeven. "Wij als Wadvaarders treffen daar een groot deel van onze doelgroep, en we grijpen die gelegenheid aan om onze boodschap uit te dragen, zoals bijvoorbeeld de Erecode. Tevens kunnen we de banden verstevigen met andere verenigingen en organisaties die voor ons van belang zijn. We bemannen onze stand samen met Nautin, en dit jaar komen daar de Toerzeilers bij."

Kijk voor meer informatie op traditioneleschepenbeurs.nl of gebruik de QR code.

Eén van de vier geplande tochten is doorgegaan

We passeren het wantij

Wadvaardersdag

Nog voordat Niek officieel deel uitmaakte van het bestuur, was hij al bezig om namens het bestuur, samen met Michiel Firet, de Wadvaardersdag 2025 te organiseren. Een grote uitdaging omdat het ook de eerste keer was in het nieuwe gebouw van de Maritieme Academy in Harlingen, dus alles was nieuw. Als je het succes van de Wadvaardersdag afmeet aan het aantal bezoekers, dan kun je wel zeggen dat dat succes groot is. Niek: "Dat ruim 300 mensen hiervoor naar Harlingen komen, dat zegt toch wel wat. Op het programma staan dan ook interessante lezingen en een hele serie workshops. Daarnaast kan iedereen weer eens bijpraten met bekenden en al dan niet sterke zeemansverhalen opdissen. Overigens is dit aantal bezoekers meteen ook wel het maximum dat we kunnen hebben op deze locatie. We zitten in het nieuwe gebouw meteen al aan de grenzen gezien de capaciteit van de aula, de keuken en het aantal zaaltjes dat beschikbaar is voor de workshops. De zaaltjes bieden plaats aan zo'n 30 mensen, dus we hebben er veel nodig. Het vullen van de workshops is dan ook altijd een uitdaging."

"Er wordt in een duidelijke behoefte voorzien"

De activiteiten van de Wadvaarders worden zeer gewaardeerd door de leden. Het blijkt dat veel schippers het fijn vinden om droog te vallen in groepsverband, hetzij omdat het de eerste keer is, of omdat ze nog niet helemaal zeker zijn van hun zaak, dus hier wordt in een duidelijke behoefte voorzien. Gezien de bezoekersaantallen voorzien de Traditionele Schepenbeurs en de Wadvaardersdag dan ook in een grote behoefte. Mooi dat Niek zich hiervoor inzet.

NAZ-Schepen
Harlingen
Noordkaper 28 - 31
Wanderer 36 - 40
Zeegaand, droogvallend
Op elk water thuis
HARLINGEN
www.nazeeuw.nl
info@nazeeuw.nl
0654 318 163
0517 430 177

JACHTHAVEN
Marina
Den Oever
DE TOEGANGSPOORT NAAR DE WADDENZEE,
IJSSELMEER EN DE NOORDZEE
Jachthaven Marina Den Oever BV is een gezellige, beschutte haven direct gelegen aan het IJsselmeer, de Waddenzee en de Noordzee. Een ideale uitvalsbasis voor een weekend of een vakantie met de boot op zoet of zout water. Geïnteresseerd in een ligplaats? Neem contact op voor een interessant aanbod!
2019
OOK VOOR SERVICE, ONDERHOUD EN WINTERSTALLING
voor meer informatie:
www.marinadenoever.nl
LIGGEN OP ZOET, DIRECT AAN HET WAD!

Wadvaarderswinkel

Wadvaardersvlag

De echte Wadvaarder vaart met de Wadvaardersvlag in top.

Nieuwe leden krijgen hun eerste (kleine) vlag gratis.

De vlag is er in twee maten:
Grote vlag (70 x 50cm) inclusief verzendkosten: €15,00
Kleine vlag (45 x 35cm) inclusief verzendkosten: €12,50
Bij verkoop tijdens vergaderingen e.d. worden de verzendkosten à €2,50 niet berekend.

Bestellen van een vlag is eenvoudig: maak het juiste bedrag over op IBAN NL74 INGB 0003 9913 05 (voor buitenland: BIC = INGBNL2A) t.n.v. Wadvaarders te Groningen onder vermelding van de gewenste vlag. Vergeet deze vermelding niet!

NB. Om de afhandelingskosten enigszins beperkt te houden, wordt niet elke bestelling direct verstuurd. De bestellingen worden verzameld en eens per maand uitgevoerd. Dus even geduld gaarne, na een bestelling.

T-shirts en polo's met Wadvaarderslogo

Deze producten van uitstekende kwaliteit zijn online te bestellen bij Spreadshirt via www. wadvaarders.nl

Bijvoorbeeld zo'n fraai Premium T-shirt met korte of lange mouwen, of een poloshirt, een Hoodie of zelfs een Baby body (leuk om cadeau te geven!), te veel om op te noemen. Allemaal bedrukt met het Wadvaarderslogo. Bestel eenvoudig online!

Bedrukking in geel

Tas van stof €7,99

Premium T-shirt €15,99

Apparel T-shirt €18,99

Vrouwen T-shirt €15,99

Hoodie €26,99

Prijs inclusief bedrukking, exclusief verzendkosten.

Wad vaarders kalender

Download van onze website!

Unieke kalender met prachtige foto's en handige getijde-informatie in één

Op iedere maand staat een Waddenfoto, gemaakt door een Wadvaarder. Voor iedere dag zijn de hoog- en laagwatertijden met de bijbehorende waterstand ten opzichte van NAP dan wel LAT vermeld.

Er zijn twee versies: een met de getijde-informatie voor Harlingen en een met die informatie voor Lauwersoog. U kunt dus de best bij uw vaargebied passende kalender uitzoeken. Overigens bieden beide versies een omrekentabel om de hoog- en laagwatertijden voor andere Waddenhavens te berekenen.

WADVAARDERS

Vereniging Wadvaarders staat voor vrij en verantwoord varen op de Waddenzee, goed zeemanschap, met respect voor de Erecode, in evenwicht met de natuur en zonder onnodige beperkingen.

Vereniging voor vrij en verantwoord varen op de Wadden. Opgericht: februari 1990.

BESTUUR VERENIGING WADVAARDERS
Hans Danel, voorzitter; Michiel Firet, secretaris; Peter Doting, penningmeester;
Bertien Broekhans, Maarten Copper, Niek Beumer, Jan Cees Kossen en Harry Wagemaker, alg. bestuurslid.
e-mail: bestuur@wadvaarders.nl
of postbusadres secretariaat.

SECRETARIAAT EN LEDENADMINISTRATIE
Vereniging Wadvaarders
Postbus 6139, 9702 HC Groningen.

Adreswijzigingen of vragen over de contributie kunt u doorgeven via onze website www.wadvaarders.nl/contact of per post naar bovenstaande postbus.

CONTRIBUTIE
Minimaal €28,- per jaar bij automatische overschrijving; bij handmatige overschrijving minimaal €33,- per jaar.
IBAN: NL74 INGB 0003 9913 05 ten name van Wadvaarders te Groningen.

INTERNET
Website: www.wadvaarders.nl
E-mail: info@wadvaarders.nl

foto Ruud Morsink

COLOFON

Berichten is een uitgave van en voor leden van de Vereniging Wadvaarders en verschijnt tweemaal per jaar (voor- en najaar) in een oplage van 3500 exemplaren.

Lees je de Berichten liever digitaal, het blad staat ook op de website, ook de voorgaande nummers

REDACTIE
Lex van Gijsel (coördinatie), Robbert van der Eijk, Wim Blankenstijn, Noortje van Kempen en Niek Beumer.

E-mail: berichten@wadvaarders.nl
of Postbus 6139, 9702 HC Groningen.

VORMGEVING
Wiep.frl bureau voor grafische vormgeving, Wiep van der Meulen.

Aan de inhoud of het ontvangen van Berichten kunnen geen rechten worden ontleend. Overname van foto's en teksten - ook na publicatie op de website van de Wadvaarders - is alleen toegestaan met bronvermelding en met toestemming van de fotograaf of auteur. Nautische kaarten zijn nadrukkelijk niet bestemd voor navigatiedoeleinden.

Erecode voor Wadvaarders

De Vereniging Wadvaarders maakt zich sterk voor vrije én verantwoorde recreatievaart op de Wadden: met goed zeemanschap, respect voor de Erecode, in evenwicht met de natuur en zonder onnodige beperkingen.

Hieronder de Erecode, zoals die met alle belanghebbenden op het Wad is overeengekomen:

Vogels

- Vaar en anker niet te dicht langs hoogwatervluchtplaatsen.
- Ga pas van boord als vogels die op de waterlijn foerageren zijn verdwenen.
- Loop niet naar groepen vogels toe en blijf dicht bij elkaar.
- Houd extra afstand tot grotere vogels, zoals wulp en lepelaar, tot broedende vogels en vogels met jongen.
- Zorg bij opkomend water weer op tijd aan boord te zijn, zonder de vogels te verstoren.
- Weet dat als de eerste vogels opvliegen, u te dichtbij komt.

WADVAARDERS

Zeehonden

- Vaar niet te dicht langs oevers waar zeehonden rusten.
- Niet varen, ankeren of droogv in de buurt van rustende zeehonden.
- Loop er zeker nooit naar toe.
- Weet dat zodra een zeehond zijn kop opsteekt, u te dicht bij de groep komt.

Wat vanzelf spreekt

- Vaar zonder hoge hekgolven.
- Vaar niet sneller dan de wettelijk toegestane snelheid van 20 km per uur (snel-varen is alleen toegestaan in de betonde geulen tussen zee en havens en in de veerbootroutes).
- Gooi geen afval overboord.
- Vermijd harde muziek, luide radio of marifoon.
- Gebruik geen onnodige felle verlichting.
- Houd uw hond aangelijnd.
- Werk niet aan het schip met verf, olie, diesel, oplosmiddelen.
- Ga niet vliegeren. Wadvogels denken dat een vlieger een roofvogel is.
- Probeer niet met motorgeweld los te komen.

Als u zich aan de Erecode houdt:

- Kunnen vogels voldoende eten en rusten om gezond te blijven, voldoende jongen te krijgen en groot te brengen en voldoende vetreserves op te doen voor de lange trekreizen;
- Kunnen zeehonden voldoende rusten om gezond te blijven, te verharen en hun jongen groot te brengen;
- Kunt u blijven genieten van al die rijke en unieke natuur in deze laatste wildernis van Nederland, het Werelderfgoed Waddenzee!

IK PAS OP HET WAD

Achterlijker dan dwars

Waterstanden

Wadvaarders willen waterstanden weten. Maar soms zijn de metingen met de blauwe NAP-peilschalen niet genoeg. Stel je gaat een Afsluitdijk ontwerpen om de Zuiderzee af te sluiten. Dan wil je ook de veranderende getijdewerking weten, van minuut tot minuut. Hoe dat vanaf 1919 toeging, laat het fraai gerestaureerde peilschaalhuisje op Wieringen zien. De eigenaar, de gemeente Hollands Kroon, zorgde er ook voor dat het meetmechaniek weer aanwezig is. Met een sleutel wind je de klok op die een opwindmotortje heel langzaam laat draaien. Het motortje trekt een rol papier onder een aanwijzer met potlood door. De aanwijzer is verbonden met de waterstand in de put van het huisje. Dat putwater had een rechtstreekse verbinding door een lange buis met de Zuiderzee. Eén maal per week moet de papierrol vervangen worden. De beschreven rol geeft de getij-dewerking van elke dag weer. Wie het mechaniek wil bezoeken kan terecht via www.havenboet.nl.

Zijn we iets opgeschoten?
Met de kennis van nu kijken we terug naar het verleden. We vergelijken verleden met heden en belichten daarbij verschillen en overeenkomsten.

Nederlanders willen zoveel mogelijk van het water weten. Dat blijkt uit de gele meetpalen en boeien in de Wad-denzee. Allereerst de grote schaal waarop Rijkswaterstaat meet: niet twee of drie peilschaalhuisjes, maar meetpunten op alle locaties die in de HP33 of in de app QuickTide worden genoemd. Staat zo'n paal eenmaal, dan heb je wat. Je meet natuurlijk de actuele waterstand zodat het peilschaalhuisje dicht kan. Maar je meet ook: de wind-kracht; de vertraging en versnelling van de golfbeweging; de watertemperatuur en zelfs het zoutgehalte. Wil je de invloed van het baggeren bekijken, dan meet je ook de sediment-concentratie. Als de waterstand in de Duitse Eems te hoog dreigt te worden, kan in het Duitse deel een 'Sperrwerk' worden ingeschakeld. Er zijn zelfs digitale koppelingen mogelijk die door de Nederlandse loodsen aan boord van zeeschepen worden gebruikt. Bekijk maar eens waterinfo.rws.nl. Wij Wadvaarders vinden de infor-matie over waterstanden vanzelfsprekend, maar eigenlijk is het een voorbeeld van Hollands glorie op zijn best.